www.ziarul-faclia.md

Făclia

Nu e neam fără meleag,
Nu-i păstor fără toiag,
Nu-i plugar fără de glie,
Pedagog – fără "Făclie".

Săptămânal de informaţie, opinie şi cultură pedagogică

Sâmbătă, 25 august 2012
16 pagini

Se difuzează doar cu abonamente

Fondat la **3 octombrie 1954** Nr.**29-30** (3237-3238) Telefon/Fax: **23-37-91** E-mail: **faclia@moldnet.md** ISSN 1857-3010

Tudor RUSU

O picătură de cerneală

Pedagogul porneşte iarăşi la drum. Cu ce gânduri?

Pe 24 iulie 2012, zi în care Nicolae Timofti, prin decret prezidenţial, l-a angajat în calitate de consilier al său pentru probleme de cultură şi educaţie pe prof. dr. Mihail Şleahtiţchi, l-am auzit pe un părinte din satul meu natal Suruceni, al cărui copil eşuase la BAC, spunând: „Pe ministrul acesta mai bine-l destituiau încă înainte de BAC". **Ministrul acesta**, în 2012, răsturnând un număr destul de mare de aranjamente în sesiunea de BAC, a zguduit societatea prin ceea ce a dat la iveală – degradare morală aproape totală – şi a făcut-o să se întrebe: „Şcoala, încotro?".

Mihail Şleahtiţchi nu a fost destituit, cum cred unii. Să-l cităm pe el însuşi: „În data de 24 iulie am scris o cerere prin care am solicitat revocarea din funcţia de ministru al Educaţiei în legătură cu angajarea în calitate de consilier al Preşedintelui Republicii Moldova".

Peste o zi, la „Publika TV", analistul Igor Boţan, care „se pricepe" la toate, ţinea hangul consăteanului meu vorbind pe un ton incriminator: „Ceea ce a făcut ministrul Mihail Şleahtiţchi la examenele de BAC a fost o catastrofă". Pentru acest analist nu e o catastrofă fraudarea examenelor, ci maniera în care ME a început să o curme. La dezbaterea de la „Publika TV" erau mai mulţi invitaţi. Majoritatea a avut puncte de vedere ce se desolidarizau de al lui Boţan (şi al consăteanului meu). Invitaţii afirmau ceea ce scriam şi noi în „Făclia" - că în aceşti peste 20 de ani de independenţă, Educaţia a avut parte de puţini miniştri la fel de talentaţi ca Mihail Şleahtiţchi.

Sub ministeriatul lui, ME a lansat apelurile „Toleranţă zero faţă de fraudarea examenelor de BAC" şi „Corupţia omoară Educaţia!". Printre cei 12 miniştri ai Educaţiei de până acum, el e primul care nu a acceptat umil şi tacit dezordinea, ci a recunoscut că şcoala e la fel de coruptă ca şi societatea.

Dacă nu va combate corupţia ministrul, cine să o combată? – iată întrebarea ce-i preocupă pe toţi. Însă nimeni de la ME nu îndrăzneşte să o formuleze cu voce tare.

Mihail Şleahtiţchi a fost la locul său din toate punctele de vedere – şi ca voinţă politică, şi ca energie intelectuală, şi ca verticalitate morală, şi ca devotament faţă de cauza Educaţiei, şi ca promotor neînfricat al idealului naţional, şi ca promptitudine de a spune ce crede despre oameni şi fenomene. De aceea nu a cochetat cu reformele, cum nu a cochetat peste Prut nici Traian Băsescu, luând măsuri nepopulare, însă Preşedintele României, pentru curaj, a trebuit să plătească, la fel s-a întâmplat şi cu ministrul Şleahtiţchi.

Continuare în pag.11

Septembrie nou cu ministru nou

Înainte de a vorbi despre noul ministru al Educaţiei, Maia Sandu, reamintim că din cei doisprezece miniştri, cinci au fost ai Partidului Comuniştilor – Vancea, Sima, Beniuc, Ţvircun şi Şavga – dintre aceştia – doi rectori, Beniuc şi Şavga, un şef de direcţie raională de învăţământ, Vancea. Un alt şef de direcţie raională a fost Vladimir Dragomir, promovat de comunişti în funcţia de Preşedinte al Comisiei Parlamentare de specialitate (Vancea – de la Leova, Dragomir – de la Ştefan Vodă).

După înlăturarea PCRM de la putere, învăţământul a fost condus de istoricul Leonid Bujor şi de psihologul Mihail Şleahtiţchi. Din pleiada celor doisprezece miniştri ai Educaţiei, Larisa Şavga a fost singura femeie, deci Maia Sandu e a doua reprezentantă a sexului frumos venită pe 24 iulie 2012 să preia conducerea Educaţiei. De la 1 septembrie 2012, Maia Sandu va fi secondată de Loretta Handrabura şi Tatiana Potâng. Recent, a fost invitat în echipă şi un bărbat, al treilea viceministru – Igor Grosu.

Maia Sandu e un om tot atât de necunoscut pentru educaţie, cum a fost anterior, să zicem, Victor Ţvircun, la a cărui învestire în funcţie, în 2006, cadrele didactice se întrebau: cine-i oare noul ministru, de unde l-au adus comuniştii? Nimeni nu auzise de el, Ţvircun nu se făcuse cu nimic remarcat în şcoală. PCRM l-a promovat la minister din Orient, dintr-o ambasadă pe care istoricul Victor Ţvircun o conducea. Iar Maia Sandu a fost invitată din Vest, unde a fost consilier al directorului executiv al Băncii Mondiale. Tânără, elegantă, zâmbitoare, graţioasă, reprezentantă a unei misiuni financiare planetare, ea a produs o impresie plăcută. Moldovenii îşi ziceau plini de mirare: "Uite, domnule, unde poţi ajunge dacă ai talent, tocmai la Banca Mondială!"

Ce tangenţe are un specialist în finanţe cu şcoala, nu se ştie. Ştim doar că Domnia Sa cunoaşte bine finanţele, de asemenea, cum funcţionează un mecanism global, organizat după un sistem de management de acest nivel.

Faptul că dna Sandu a fost rechemată şi ea a acceptat să vină, merită, de asemenea, atenţie, poţi spera de pe acum că va încerca să pună pe alte resorturi bazele sistemului de administrare a Educaţiei. De vreme ce străinii i-au arătat încredere, de ce să nu i se arate acasă? Fiind expert în ştiinţe reale, probabil, va promova o paradigmă de conducere aşteptată aici, în R.M. Cu pedantismul financiarilor de la Banca Mondială, unde nu poţi greşi nici cu un dram, noul ministru va ţine cont (şi acasă) de orice detaliu în grandioasa reconstrucţie a şcolii naţionale, cu multiplele ei aspecte.

Continuare în pag.7

DEMERS

Parlamentului Republicii Moldova,
Ministerului Educaţiei,
Consiliului General al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei,
Primăriei municipiului Chişinău,
DGETS, Direcţiilor Educaţie din sectoarele mun.Chişinău

Consiliul municipal Chişinău al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei este profund îngrijorat de situaţia creată în urma modificărilor din Codul Muncii al Republicii Moldova, şi anume completarea art. 301, alineatul (1), cu litera (c), cu următorul cuprins: „ c) stabilirea pensiei pentru limita de vârstă " (în vigoare de la 8 iunie 2012), şi cu Scrisoarea nr. 01-18/1991 din 23.07.2012 a Direcţiei Generale Educaţie, Tineret şi Sport privind recomandările Ministerului Educaţiei şi ale Consiliului Republican al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei referitor la aceste modificări.

În urma acestor modificări, majoritatea persoanelor care au atins vârsta de pensionare vor rămâne fără locuri de muncă. Însă, după cum ştim, cadrele didactice au o pensie foarte mică, care nu asigură un trai decent (procurarea produselor alimentare ale căror preţuri cresc pe zi ce trece, a medicamentelor şi achitarea serviciilor comunale, în special pe timp de iarnă).

Potrivit art. 301, alin. (1) lit. c) din Codul Muncii, contractul individual de muncă, încheiat cu cadrele didactice, **poate înceta** în legătură cu stabilirea pensiei pentru limită de vârstă.

Continuare în pag.2

"FĂCLIA", revista fiecărui cadru didactic

Abonaţi-vă pentru întreaga durată a carierei şi vă veţi bucura de succes întotdeauna!

PM 21280. Preţul pentru 4 luni - 85 lei

DIALOGURI CU PEDAGOGII

Virgil MÂNDÂCANU

E timpul adevărului

Viitorul țării poate fi apreciat după pedagog, școală și posibilitatea lor de a-și pune în valoare Idealul și Vocația. Cum anume are de gând Ministerul Educației, condus de un nou ministru, să îmbunătățească condițiile în care activează pedagogul și școala?

Întrebarea îmi este dictată de criza prin care trece Educația. E adevărat că profesorii universitari, pedagogii școlari, jurniliștii scriu și despre unele succese. Totuși, după cum s-a văzut la sesiunea de BAC-2012, nu mai putem tolera situația din învățământ. Acest semnal de alarmă a fost tras de însuși ministrul Șleahtițchi înainte de a pleca.

Cu mare regret, constatăm că lăcomia, corupția, crima, goana după bogăție au pus stăpânire și pe pedagog. Prestigiul școlii și al învățământului a scăzut catastrofal. E o explozie socială amenințătoare, care afectează nu numai Educația.

În ultimii 20-30 de ani, deși am trăit în reforme continue, s-a consolidat și mai mult stereotipul vechi al pedagogului marginalizat, fără autoritate și pondere în societate. Cum poate fi un astfel de pedagog model de personalitate?

Ce-i scapă din vedere Ministerului Educației în toate reformele pe care le inițiază? Probabil că dna ministru Maia Sandu ar trebui să ia aminte la aceste lacune, să-și propună clarificarea idealului și ideologiei educației. Așa cum a încercat Mihail Șleahtițchi. El a purces la fundamentarea Educației pe conștiința națională. Cu regret, clasei politice nu i-a plăcut această opțiune. Va greși doamna ministru Maia Sandu dacă nu va continua să cristalizeze acest ideal care trebuie să străbată toate conținuturile noilor reforme. Și acum ne întrebăm cu toții: fără ideal național, ce conținuturi de programe și manuale vom avea? O asemenea politică și ideologie are o singură finalitate: educația mancurților, trădătorilor, a falsificatorilor istoriei și adevărului.

Ne mai întrebăm: oare prin schimbarea structurii ME se va schimba atitudinea, va fi recunoscut învățământul fundamentat pe ideea națională?

Mulțimea reformelor ne învață că declarațiile despre școală orientate pe o altă cale sunt doar o utopie.

Călcând de nenumărate ori pe aceeași „greblă a reformelor", e timpul să înțelegem că nu declarațiile, nu reformele în sine pot schimba esența educației. Trebuie schimbate politica și ideologia.

Ceea ce e stipulat în noul Cod al Educației, cum că **Educația e Prima Prioritate națională,** trebuie transpus în fapt.

Oare cât vom mai accepta să nu putem spune în școală de ce viță suntem, care ne sunt idealurile, cum înțelegem integrarea europeană? De ce ne temem să răspundem franc falsificatorilor istoriei?

Idealul național, acest instrument hotărâtor, nu poate fi aplicat prin politici educaționale ce vin în contradicție cu morala poporului, cu obiectivele determinate în plan național și internațional. Ca ființă spirituală vie, școala are misiunea de a recunoaște fundamentul etern și inșanjabil – valorile spirituale. Ele determină normele și calitatea vieții. Dacă școala va ezita în continuare să-și consolideze un ideal național, ea nu va putea modela oameni cu o mentalitate nouă. Ministerul Educației trebuie să-și propună să conducă nu o simplă pleiadă de intelectuali, ci o armată de oameni talentați, neînfricați, orientați spre viitor, intelectuali care cunosc istoria, cultura, limba și valorile neamului.

ME trebuie să se contopească cu Pedagogia care constituie sfera Duhului, Înțelepciunii, Științei, Artei, Măiestriei și Experienței educației. Cu regret, reformele din ultimii 20 de ani concep educația parcă n-ar fi existat Comenius, Herbert, Creangă, Cantemir, Haret. Ignorând Pedagogia în procesul de pregătire a pedagogilor, vom continua să ne alegem cu absolvenți care fug de școală și din țară.

Firește, schimbarea solicită mari investiții și eforturi, aici calculele economice modeste nu ne pot ajuta. Plăsmuirea unor personalități spirituale nu poate fi realizată cu cheltuieli minime. Activitatea școlii, în acești ani de mare cumpănă, e grav periclitată de lipsa încrederii în profesori.

Ornicul istoriei a început a măsura **timpul adevărului** încă de la 1989, însă ME ba-l recunoaște, ba nu-l recunoaște. Esența lui constă în **Alfabetul trezirii noastre,** care cere schimbarea cardinală a atitudinii întregii societăți față de școală și învățători.

Nu reformele în sine, nu revoluțiile sau exploziile sociale vor face învățământul **prima prioritate națională**, ci **schimbarea atitudinii față de școală și învățător**, prin acceptarea politicii, ideologiei și idealului național adecvat conștiinței reale a poporului – **iată problema cardinală a timpului.**

Gangsterismul politic

sau de ce e nevoie de o Ligă consolidată a pedagogilor?

Imediat după trezirea conștiinței naționale a urmat degradarea RM prin gangsterismul politic. Moldovenii au conștientizat rapid naivitatea deșteptării și inutilitatea propriilor vise. Pe o bună parte dintre ei i-a trezit din somn nu ideea, ci **deșteptătorul** – orologiul de la Kremlin. Mișcarea moldovenilor s-a numit **Front Popular** doar de formă. După cum s-a văzut, acesta a fost un front al gangsterilor, care nu au făcut nimic bun pentru popor. Cei mai descurcăreți au înșfăcat câte-o halcă bună din patrimoniu și și-au întemeiat partide.

Cuvântul „popular" a fost o metaforă speculativă, echivalentă cu lăcomia și delapidarea avutului național, cu distrugerea în agricultură a excelentelor gospodării colective, care, din câte a arătat experiența celor peste 20 de ani trecuți, trebuiau păstrate cu orice preț și transformate treptat în gospodării țărănești de tip nou.

Alegerile parlamentare, astăzi, în RM, nu sunt altceva decât o luptă intestinală a gangsterilor gata să cheltuie milioane pentru a-și rupe beregata unul altuia.

Gangsterismul luase avânt până și în pedagogie – atunci, dar și mai pe urmă, s-au găsit indivizi care, sub masca formării ligii cadrelor didactice, s-au dat pe lângă patronii partidelor, sugerând că le-ar putea aduce voturi ale Ligii în alegeri, doar ca să poată înghiți și ei ceva din acele milioane puse în joc (căci, slavă Domnului, voturile vor fi întotdeauna de vânzare).

Boșii politici însă nu au vrut să-și deschidă punga, și Liga pedagogilor, treptat, s-a mistuit pe undeva, nu s-a mai auzit nimic de ea. Dar câte promisiuni au făcut liderii ei – și Borșevici, și Tarhon, și Melnic…

Acum există o asociație a cadrelor didactice, în fruntea ei stă energica Eugenia Stârcea, și filiala din Moldova a Asociației Generale a Învățătorilor din România, condusă de inimoasa Mariana Marin. Pedagogii au nevoie de organizațiile lor profesionale, nu doar sindicale. Mișcarea sindicală, realmente, pe parcursul secolelor, și-a demonstrat eficiența, însă o asociație comună, generală a cadrelor didactice, fie ea și Ligă, ar mobiliza gândirea și fapta creatoare întru binele elevilor și zecilor de mii de pedagogi. Am delega în primele ei rânduri sutele de concurenți, cei mai buni colegi care, anual, la etapa școlară, raională, municipală, apoi națională, luptă pentru cucerirea titlului de cel mai bun Pedagog al Anului. Imediat după ei i-am delega pe deținătorii de grade didactice superior și unu, împreună cu floarea pedagogiei științifice. Realmente, în această asociație comună și-ar afla locul și rostul acele cadre didactice care simt nevoia de a se solidariza. Asociația i-ar întruni pe cei mai combativi, onești, respectabili, cu spiritul noului și simțul dreptății. Numărul acestora e uriaș. Sus-numita asociație ar servi drept bază pentru crearea acestui organism unitar, iar președintele asociației, ajutat de toate aceste forțe, ar înviora simțitor viața cadrelor didactice.

Dezideratul e cu atât mai important, cu cât în Basarabia lipsesc casele corpului didactic, prezente odinioară în terenul pedagogic, care, precum știți, au activat cu mult succes întru binele angajatului școlii. Acum ele funcționează doar peste Prut.

Ce ziceți, domnilor pedagogi? Reanimăm Liga? **(„F")**

DEMERS

Continuare din pag.1

Din cele menționate:

- conducătorul instituției are posibilitatea legală, dar nu este obligat să înceteze relațiile de muncă cu cadrele didactice, cărora li s-a stabilit pensia pentru limita de vârstă;
- este ilegală impunerea angajatului sau recomandarea forțată de a depune cererea de demisie.

Trezește nedumerire și indignare faptul că, aceste modificări în Codul Muncii afectează numai pensionarii din ramura educației a Republicii Moldova. În viziunea noastră, aceasta-i o discriminare a cadrelor didactice.

Cerem abrogarea Ordinului Ministerului Educației nr.554 din 20 iunie 2012, unde se stabilește un număr exagerat de mare de copii/elevi în grupe/clase pentru anul de studii 2012-2013. Care este motivul numărului mărit de elevi din învățământul liceal în municipii față de cel rural? (30-35 - municipii față de 25-30 - localitățile rurale)

Programele educaționale sunt prea complicate pentru a fi realizate calitativ (eficient) cu un număr prea mare de copii/elevi.

Majoritatea încăperilor nu corespund regulilor și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat adoptate prin Hotărârea Ministerului Sănătății și Protecției Sociale a RM nr.21 din 29.12.2005 – cu privire la aprobarea și implementarea "Regulilor și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat „Igiena instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal".

De asemenea, cadrele didactice care au clase de dirigenție sunt într-o situație grea, munca pe care o depun pentru a îndruma elevii în viață nu este remunerată la nivelul cuvenit, cu numai 150 de lei. Pentru timpul petrecut cu elevii la orele de dirigenție; activitățile extracuriculare: concursuri, serate tematice ș.a.; excursii - care sunt importante pentru a cunoaște lucruri noi nu doar din manuale, dar și în realitate; lucrul cu părinții - care de multe ori cer sfaturi de la diriginte în privința copilului lor (deoarece un diriginte bun este nu doar un profesor, dar și un bun psiholog), plata este prea simbolică.

Consiliul mun. Chișinău al Sindicatului Educației și Științei cere să se acorde o atenție sporită cadrelor didactice cărora le-a fost stabilită pensia pentru limita de vârstă, și anume prin majorarea pensiilor, acordarea facilităților la achitarea serviciilor comunale, la procurarea medicamentelor, și, totodată, cerem să fie mărită retribuția cadrelor didactice care au clase de dirigenție la 500 lei lunar.

Președinte
Maria SÎRBU

Președintelui RM Nicolae Timofti,
Prim-ministrului Vlad Filat,
Ministrului Educației Maia Sandu,
Președintelui Sindicatului Educației și Științei Dumitru Ivanov

SCRISOARE DESCHISĂ

Învățământul trece prin grele încercări și considerăm că „Scrisoarea recomandabilă a ME" ar agrava și mai mult situația, creând în instituții, la început de an școlar, un climat nefavorabil și disconfort. E dureros pentru acei angajați în etate, dar apți de muncă, pe drept cuvânt, fondul de aur al școlii, să fie tratați ca ceva second hand și aruncați la gunoi.

Ei, acești pedagogi umiliți, salariați mizer și având acum și o pensie mizeră, au lucrat zi de zi atât în școală, cât și în diverse activități sociale, fiind pe linia întâi în lupta pentru echitate socială și democrație.

Ei, pensionarii de azi, n-au părăsit școala, ci au lucrat în condiții grele, fiind salariați cu marfă, optând pentru cunoștințe, existență decentă, demnitate națională, legalitate.

Ei, angajații pensionari, plătesc ca și ceilalți cotizații în fondul social (deși aceeași pensie nu se indexează), impozitul, asigurarea medicală, garantând și pensia viitorilor pensionari.

Ei, angajații pensionari, sunt sfetnici pentru generația tânără, or, experiența se acumulează cu anii.

Ei, profesorii și părinții-profesori, sunt exemplu pentru tinerii care, văzând situația și salarizarea cadrelor didactice, fug de pedagogie, fug chiar și după 3 ani de lucru, după ce-și încasează indemnizația de 30 de mii de lei.

Da, unii angajați pensionari nu mai au elanul tineresc de odinioară, ei acceptă anevoie noul, nu mai sunt mișcați de fiorul dragostei pentru discipoli, dar există diverse forme de desfacere a Contractului Colectiv de Muncă (vezi art. 86 din CM).

Scrisoarea recomandabilă cu pricina are un caracter discriminatoriu și contravine Constituției RM, art. 43, Convenției OIM nr. 111, ratificată de Parlamentul RM, nr. 593-XIII din 26.09.1995, cât și Codului Muncii, art. 8.

Propunem ME să-și păstreze cadrele cu experiență, protejând profesorul, luptând pentru o indemnizație onorabilă celui care se pensionează.

Cerem respectarea legii – dovadă a democrației, pentru care am lucrat, am optat, am luptat.

Biroul Centrului Teritorial Chișinău
al Sindicatului Educației și Științei,
Mihail PALADI

Managerii principali trebuie să manifeste multă înțelepciune

Ce atitudine va avea față de pensionari Tatiana Nagnibeda Tverdohleb, directorul general al DGETS mun. Chișinău?

Pe această temă, oferind un interviu ziarului „Комсомольская Правда" (22 august a.c.), Dumneaei a spus că, deși nu ține de competența sa, căci ea răspunde doar de Chișinău, problema se resimte acut și în capitală. La o recentă întâlnire cu directorii de instituții preuniversitare, managerii au opinat că societatea trebuie să se închine în fața veteranilor muncii pedagogice. Potrivit Tatianei Nagnibeda Tverdohleb, problema e că stau în rând să se angajeze la muncă în școli și tinerii specialiști. Or, după cum se știe, în virtutea optimizării, numărul de clase se reduce, cele cu numai 10 copii sunt comasate, există și un ordin în acest sens, ca în clase să fie 25-30 de elevi. Acest fapt implică și reducerea sarcinii didactice.

Se iscă întrebarea: pe cine să păstrăm, pe un pensionar sau pe tânărul care face primii pași în carieră?

Dna Nagnibeda-Tverdohleb are următoarea viziune asupra procedurii – mai întâi, pensionarii sunt concediați, apoi, dacă pedagogul e un bun profesionist și nu are conflicte cu elevii și părinții, se încheie cu el un contract de muncă suplimentar.

Ea mai spune că nu are dreptul să nu angajeze tinerii absolvenți, chiar dacă ei sunt abia la început de cale și unii pot avea în documentele de studii doar note de „5". Managerul principal al școlii, în opinia ei, trebuie să fie un om înțelept și să rezerve pedagogului cu o mare vechime și experiență în muncă un anumit număr de ore. Ea a invocat exemplul de odinioară, când debutanții învățau profesia de la îndrumătorii lor împuterniciți cu asemenea misiune de către administrația școlii. „Și eu am lucrat toată viața în școală, afirmă Dumneaei, știu că un manager cu experiență, în pofida vârstei angajatului său, dacă acesta e deosebit de valoros, îl va păstra în echipă atâta timp cât acestuia îi va permite sănătatea și bunul-simț". **(„F")**

În învățământul profesional secundar demarează o reformă radicală

Întrebată fiind de ziariști care sunt concepțiile sale în ceea ce privește reformele în sistemul educațional profesional, Loretta Handrabura a spus că viziunea asupra acestei reforme ample este deja elaborată, că-i stipulată în proiectul Codului Educației și dezvoltată în alte documente strategice și politici. Acestea sunt: Programul de Activitate a Guvernului RM 2011-2014, SND „Moldova-2020", prioritatea "Studii relevante pentru carieră", Politica publică "Învățământul secundar profesional" - competențe adaptate pentru piața muncii, proiectul "Strategiei sectoriale de dezvoltare a învățământului pentru anii 2012-2020" și încă un proiect în lucru – PPP "Reconceptualizarea învățământului pedagogic". Noile politici prevăd reforme de structură în actualul sistem secundar-profesional și mediu de specialitate – îmbunătățirea calității, implicarea partenerilor sociali, învățarea la locul de muncă și promovarea parteneriatelor publice-private.

- CE ACȚIUNI CONCRETE VIZEAZĂ REFORMA DE STRUCTURĂ A SISTEMULUI VOCAȚIONAL/TEHNIC?

- Noul sistem se va numi Învățământ vocațional/tehnic (VET). El va fi organizat pe două niveluri: învățământul secundar vocațional/tehnic, realizat în școli și licee vocațional/tehnice și destinat absolvenților de gimnaziu, și învățământul postsecundar vocațional/tehnic, care se va realiza în școli vocațional/tehnice cu grupe pentru absolvenții învățământului liceal și colegii.

Pentru aceasta avem nevoie de surse financiare și asistență, bani pe care, în sfârșit, i-am obținut. După un an și jumătate de muncă, am câștigat un proiect de asistență tehnică cu grant nerambursabil de 5 mln. euro, oferit de Delegația Uniunii Europene și aprobat pe 27 iunie curent.

- CU CE SE VA SOLDA ACEST PROIECT DE ASISTENȚĂ?

- Prin el, ne propunem să eficientizăm administrarea învățământului vocațional/tehnic, capacitatea acestuia de a asigura calitate și relevanță între cererea societății și piața muncii, atât pentru tineri, cât și pentru adulți.

Proiectul țintește **patru domenii de referință**.

Vom începe cu cartografierea rețelei instituțiilor și elaborarea ulterioară a Master Planului de eficientizare a rețelei.

Demersul de reformă îl vom conjuga cu alte acțiuni conexe necesare, este vorba de consolidarea cadrului instituțional și a capacității la nivel de management central al Direcției VET în cadrul Ministerului Educației, care acum e formată doar din patru consultanți, și a Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional, unde avem numai trei angajați. Crearea structurilor pentru asigurarea dialogului social pentru cele mai importante ramuri ale economiei și a altor Comitete Sectoriale pe lângă cele patru existente reprezintă alte domenii de intervenții.

- CE DIALOG EXISTĂ, ÎN PREZENT, CU MEDIUL DE AFACERI?

- Acesta trebuie fortificat. Implicarea agenților economici este necesară, de aceea primele eforturi în această direcție vor fi întreprinse, prin intermediul Comitetelor Sectoriale, în cele mai importante sfere economice, dar și printr-un mecanism de stimulare a mediului de afaceri.

Al doilea domeniu de intervenție al reformei vizează o serie de activități care vor avea drept scop sporirea calității în VET. Cele mai complexe acțiuni se referă la actualizarea Nomenclatorului și Clasificatorului de ocupații, la elaborarea Cadrului Național de Calificări pentru VET, în conformitate cu metodologia stabilită în Cadrul European de Calificări (EQF), la elaborarea politicii calității, a standardelor ocupaționale, educaționale și a curriculumurilor modulare, instruirea cadrelor didactice pentru asigurarea bunei implementări a noilor curriculumuri, dezvoltarea unui mecanism pentru certificarea, validarea și recunoașterea calificărilor, dezvoltarea unui sistem de management al performanței pentru sistemul VET, elaborarea și implementarea unei metodologii pentru evaluarea externă a competențelor profesionale a absolvenților, nivelurile de calificare, dezvoltarea sistemului de orientare profesională în școlile și colegiile VET și altele.

Este necesar să depășim insuficiența și caracterul necorespunzător al calificărilor pe piața muncii. Avem mult de muncit la acest capitol.

Prin **domeniul trei de intervenție**, ne vom concentra și asupra asigurării suportului pentru implementarea viitorului Program de Suport Bugetar pentru VET.

Cel de-**al patrulea domeniu** de referință vizează acțiuni menite să facă cunoscut societății sistemului VET reformat. Aici mizăm mult pe instituțiile media.

- PE CE ASPECTE-CHEIE SE VOR BAZA NOMENCLATORUL DE MESERII ȘI CURRICULUMUL?

- Nomenclatorul de meserii este actualizat cu regularitate și adaptat la cerințele actuale ale pieței. A început să se actualizeze și curriculumul, însă este necesară o colaborare mai strânsă între instituțiile ce pregătesc specialiști și organizațiile obștești, agenții economici, patronate, care au nevoie de acești specialiști.

Cert este că noile curriculumuri vor fi axate pe formare de competențe generale și profesionale. Pentru moment, avem elaborate deja două curriculumuri modulare propuse spre implementare din 2013. Unul dintre acestea este la meseria *Lăcătuș instalator tehnică sanitară*, cel de-al doilea la *Bazele antreprenoriatului*, care va fi pilotat de la 1 septembrie.

- CE ÎNTREPRINDE ME PENTRU A SCHIMBA MENTALITATEA ȘI PENTRU A ATRAGE TINERII ÎN SISTEMUL VOCAȚIONAL?

- Pentru a atrage tinerii în acest sistem, ei trebuie să vadă perspectiva angajării și posibilitatea unui salariu decent. Dar acest lucru nu ține doar de Ministerul Educației, ci și de Ministerul Economiei, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, de alte autorități publice.

Din momentul în care se va contura o perspectivă clară de angajare după absolvirea învățământului vocațional/tehnic, fluxul de solicitanți pentru astfel de studii va crește. În învățământul vocațional/tehnic lucrurile trebuie îmbunătățite în așa fel, încât acest sistem să devină atractiv. Avem în vedere procesul educațional adaptat la cerințele pieței, dotări moderne echivalente cu cele de pe piața muncii, condiții mai bune de studii, de cazare, ghidare în carieră de pe băncile gimnaziului etc.

Această reformă reprezintă un prim pas în acest sens. **(„F")**

Nota redacției:

Dacă este cineva care merită cel mai mult felicitări cu prilejul noului an de studii, aceasta e dna Loretta Handrabura. Susținută de Delegația Uniunii Europene din Moldova, cu aceste 5 milioane de euro aduse de ea în RM, învățământul profesional secundar poate începe o nouă viață!

„ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL AL RM EXISTĂ PROBLEME DE MORALITATE PROFESIONALĂ"

Așa a declarat ministrul Educației Mihail Șleahtițchi astă vară, la finele sesiunii de BAC. Iar Adrian Ghicov, directorul Agenției de Evaluare și Examinare, spunea că angajații agenției sunt presați să dezvăluie subiectele de examen.

Șleahtițchi a ținut să menționeze că, în ciuda presiunii ieșite din comun din partea celor interesați, Agenția de Evaluare și Examinare (AEE) a reușit să păstreze securitatea informațională a testelor de examene. Ministrul a subliniat că sesiunea de bacalaureat 2012 a confirmat faptul că în sistemul educațional al RM există grave probleme de moralitate profesională și de realizare calitativă a curriculumului școlar la clasă.

„Anul acesta ca niciodată a fost un interes sporit de a scoate din safeurile securizate ale Agenției testele de evaluare. Presiunea a venit atât din partea părinților, elevilor, cât și din partea unor colegi de breaslă. Eu și colegii mei am fost rugați să oferim ore particulare în temeiul subiectelor care vor fi administrate la examene, iar membrii grupului de lucru au fost curtați pentru a oferi dimensiuni de conținut din testul de examene", a subliniat Adrian Ghicov, directorul AEE. **(„F")**

BAC-ul, frauda, transparența și deontologia televiziunilor

Fraudele de la BAC au fost pe larg mediatizate. Televiziunile se întreceau în reluarea pe ecran ba a doamnelor profesoare de la un liceu seral pornite, sub escortă, la sediul CCCEC, ba a conducerii Liceului „Mihai Viteazul", ba a unor pedagogi din republică, chipurile, prinși în flagrant.

Flagrantele erau personificate, cu reluarea în plan mare a bieților pedagogi sau elevilor care copiază, dar iată că, încă până a se pune punct sesiunii repetate de BAC, pe 17 iulie, televiziunile au arătat, cu fețe acoperite, doi angajați ai Serviciului Vamal și un angajat al Poliției de Frontieră, care, pentru sume de bani impunătoare, facilitau contrabanda cu țigări, piese de schimb pentru automobile și fructe exotice. La percheziție s-au depistat în seiful inspectorului vamal 110.000 euro și 14.100 dolari SUA. Însă nimeni nu a aflat numele bănuiților, figurile lor nu au apărut în primplan, chiar dacă s-au dat pe post imaginile operative ale flagrantului, presupușii infractori nu au fost întorși cu fața spre telespectatori. Operatorii TV au montat materialul în așa fel ca să nu li se vadă fețele.

Lumea știe cine execută filmările în flagrante – acestea sunt planificate de polițiști și pregătite uneori cu multe luni înainte, camerele TV sunt ale lor, ale angajaților poliției și procuraturii. Polițiștii procedează așa aproape în toate cazurile în care acești operatori TV mediatizează desfășurarea flagrantelor (îi obligă la aceasta șefii lor). Iar jurnaliștii TV nu-și fac probleme cu prezumția nevinovăției, pun pe post tot ce le aduc oamenii cu epoleți. Ai impresia că ei nu mai pot de fericire când primesc de la MAI subiecte fierbinți, nu-și bat capul cu deontologia. Principalul ca lumea să rămână perplexă în fața ecranelor.

Pe doamnele profesoare de la liceul seral, pe distinsa directoare de la Liceul „Mihai Viteazul" din Chișinău – cea care a făcut, muncind în sudoarea frunții, o bijuterie din acest liceu (grea moștenire de la Ștefan Moroșan), o carte de vizită a capitalei, jurnaliștii TV le-au arătat de zeci de ori, timp de mai multe săptămâni. Chipurile, priviți și luați aminte: iată unde-i cuibul celor mai mari corupți – în „casele luminii".

Totodată, asociațiile pentru apărarea drepturilor omului, Audiovizualul, organizațiile ziariștilor tac mâlc, nu scot o vorbă.

Ce poate crede cetățeanul de rând când e manipulat de televiziuni și prostit în asemenea hal? De ce conducerea MAI permite operatorilor TV în uniforme de polițist să transmită în mass-media informații trucate, dinainte concepute, care uneori au un anumit iz de cârdășie cu cei prinși în flagrant?

De ce încă înainte de a fi dovedită vina unor oameni, televiziunile își bat joc de ei, inclusiv de pedagogi, în văzul tuturor? Acum ne întrebăm: de unde să ia bani sărmanii pedagogi acuzați fără judecată (dacă salariul nu le ajunge nici pentru a-și achita facturile), ca să acționeze Republica Moldova la CEDO și să ceară despăgubiri morale absolut legitime? **(„F")**

Sărbătorile ne bat la uşă. Cum le întâmpinăm?

Din când în când, înalţii demnitari ar trebui să-şi facă *mea culpa*

În aceşti 21 de ani, până şi cea mai cuminte, mai aşezată moral şi mai devotată datoriei pătură socială – cadrele didactice, a fost nevoită să apuce drumul pribegiei, migrând masiv în Occident. În aceste condiţii, cum ar putea fi numit destinul acestei ţări, dacă nu unul tragic?

A-ţi părăsi munca îndrăgită, familia, baştina înseamnă a-ţi uita Patria, a te înstrăina de ea. Dar, pe de altă parte, viaţa totuşi e primordială şi Patrie îţi poate fi orice colţişor al pământului – acolo unde poţi supravieţui, tu şi copiii tăi. Aceşti 21 de ani, am putea spune, sunt ani de rătăcire într-un fel de paranoia şi genocid, care, se vede, le-au fost trimişi moldovenilor de Cel de Sus pentru cine ştie ce păcate. Experţii americani, după scrupuloase studii economico-demografice, au ajuns să declare că această ţară avansează neabătut spre depopulare totală, fiind aproape prima din Europa şi de pe Glob, care riscă chiar să rămână fără locuitori.

De bună seamă, de ce în 21 de ani Republica Moldova s-a resemnat să stea (neclintit!) pe ultimul loc în Europa la dezvoltarea economică? De ce „bravii" ei conducători nu au putut-o scoate din mizeria materială? Oare pot fi numiţi conducători ai neamului acei care ba includ Republica Moldova în CSI (cum a făcut Snegur), ba îi separă pe moldoveni de fraţii lor români (cum a făcut-o Lucinschi sau Voronin), ba o fac membru al unei noi alianţe, chipurile, economică – Uniunea Euroasiatică?

Moldovenii, în aceşti 21 de ani, au ajuns să nu-şi mai poată pune speranţe în niciun „bărbat al neamului", să nu mai vadă vreun lider care ar fi capabil să-i salveze de la pieire. Republica Moldova nu are astfel de eroi. La cârma ei vin doar oameni mărunţi. Dar, paradoxal, îi aleg pe sprânceană tot moldovenii, acei ce nu au emigrat încă. Nu ar fi putut Vladimir Voronin, care a guvernat ţara aproape un deceniu, să sugrume sărăcia? Nu a înţeles el în ce constă istoria zbuciumată a Moldovei şi că-i imposibil să rupi această palmă de pământ de fraţii ei de sânge? Blestemat va rămâne în veac şi el, şi ceilalţi, care şi-au făcut şi-şi fac de cap la guvernare, căutându-şi fiecare de interesele sale, incapabili să privească mai departe de poarta capitalurilor proprii în lungul drumului istoric.

Un capitol aparte, în negru, al tristei istorii a RM, ei şi-l scriu chiar acum, cât mai sunt activi în viaţa politică.

* * *

Deocamdată, acesta ar fi unul din numeroasele bilanţuri ale căii parcurse de moldoveni de la 27 august 1991 încoace. Cu fiece an trecut, tot mai mult te vezi cuprins de gândul că pe 27 august, dar şi pe 31 august, nimeni nu ar mai trebui să jubileze, pentru că nu există niciun motiv. Dimpotrivă, în aceste zile drapelele arborate pe instituţiile de stat ale RM ar trebui coborâte în bernă – semn al faptului că statul îşi conştientizează vina pentru drama acestui popor. **(Vlad SĂRĂTILĂ)**

Băutură de-ar fi, că de sărbători moldovenii nu duc lipsă

În ultimii ani, cei mai mulţi oameni aud doar de la televizor că astăzi în Republica Moldova iarăşi se celebrează o anumită sărbătoare. Moldovenii văd la ecran ritualuri cu depuneri de flori la monumentul lui Ştefan cel Mare, felicitări ale unor conducători de state, chipurile, adresate poporului din RM. Dar acest popor se simte oarecum străin la el acasă, la aceste scene, la recepţiile lor pompoase. Poporul rămâne rece, căci nimeni nu-l invită să serbeze şi el.

În temei, moldovenii se simt de parcă ar fi spectatori. Iar autorităţile organizează manifestări ca şi când i-ar chema iarăşi la alegeri. Repertorii cunoscute, răsuflate, care nu mai mişcă pe nimeni. Însă cu ele autorităţile se spală pe mâini. Pe înserate, ecranele azurii strălucesc de reflexele focurilor de artificii din centrul Chişinăului şi omul din provincie se miră că, uite dom'le, capitala iar e în sărbătoare.

Un fior interior al vremelniciei, al instabilităţii şi neîncrederii se cuibăreşte în sufletele oamenilor. Nu prea se gândesc ei la mese îmbelşugate în aceste zile, poate doar un pahar - două de vin ar mai închina, că – de, nu poţi rata un asemenea prilej. Ar fi de-a mirării să-i vezi pe unii ţărani sau intelectuali expediindu-şi sms-uri în zilele de 27 şi 31 august, cu vibrante felicitări, expresie a ataşamentului şi patriotismului.

Şi dacă-i aşa, cine totuşi sărbătoreşte în RM? Pe alolingvi nu-i interesează absolut deloc, ei au fost, sunt şi vor fi străini în RM, ei consideră aceste sărbători o mascaradă.

Sărbătoresc, poate, consilierii de la Primărie, căci în planul de lucru al fiecăruia există anumite puncte legate de zilele de 27 şi 31 august, pe care trebuie să le onoreze. Dacă în zona lor de influenţă există o şcoală, ei pot să o mobilizeze şi, astfel, să dea de înţeles întregii comunităţi că azi e sărbătoare. Pe ici - pe colo, o adiere de sărbătoare se resimte în centrele raionale. Tumultul festiv e concentrat însă în capitală, dar şi acolo exclusiv în preajma domnitorului cu crucea izbăvitoare în mână.

Ce-o fi cu moldovenii cărora le place nu numai să muncească în sudoarea frunţii, dar şi să chefuiască din toată inima? E ciudat că aceste două zile mari ei parcă le-ar trece cu vederea. Întrucât unele sărbători religioase, cum ar fi Paştele Blajinilor, ei le-au profanat, e oarecum explicabilă deruta ce-i cuprinde pe 27 şi 31 august. Ei încă nu au tradiţia de a sărbători. Nu-i nimic, în curând şi acest obicei se va statornici. Ai noştri sunt meşteri la născocit ritualuri. Băutură de-ar fi, că oameni de nădejde prin satele noastre se găsesc. **(Iustin CALISTRU, pedagog)**

Meritele patrioţilor - probabil, un pic exagerate

După ce Moscova a permis fiecărei republici din fosta URSS să-şi ia atâta suveranitate cât poate duce, Moldova, cum s-a văzut, şi-a luat prea multă – de aceea nu a putut şi nu poate duce această povară, iar nostalgicii par să aibă dreptate bocind cu lacrimi amare defuncta URSS.

Când au văzut cum se abat pe capul lor distrugătoarele vânturi ale tranziţiei, moldovenii au înţeles că tragedia cea mare a fost nu comunismul sovietic, despotismul imperial, dar aceste uriaşe valuri ale tranziţiei (spre nicăieri şi nimic sau, probabil, spre infern). O jumătate de Moldovă nu a stat mult pe gânduri şi a plecat din ţară fără regrete. S-a mai întâmplat vreodată oare în istoria Moldovei, ca tu, mioriticul, paşnicul şi cuviosul, să fii izgonit din ţara ta nu de invazii duşmane, ci de venirea „a lor tăi" la putere? Ca în locul surghiunului siberian să te apese un benevol exil apusean-european? Dacă Moscova le-ar fi dat nu doar libertatea, dar şi oamenii cu care moldovenii să-şi gestioneze Independenţa şi Suveranitatea, obţinute brusc şi pe neaşteptate, poate că ei ar fi evitat această năpăstuitoare tranziţie, acest tsunami al transformărilor haotice. Însă în fruntea lor au venit, mai întâi, doi foşti activişti ai PCUS (Partidului Comunist al Uniunii Sovietice) – Mircea Snegur şi Petru Lucinschi – acesta din urmă chiar din eşalonul de vârf al conducătorilor sovietici din Kremlin, iar Mircea Snegur, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist de la Chişinău. De unde să fi ştiut aceşti doi granzi sovietici cum se lichidează sovietele, cum se păstoreşte o turmă umană lăsată brusc fără îndrumător, cum se trece de la o dictatură mai gravă decât cea fascistă la o societate cultă, luminată, democrată? Culmea a fost că din două rele moldovenii l-au ales nu pe cel mai mic, ci pe cel mai mare, când au dat timona conducerii în mâinile unui nomenclaturist sovietic şi mai înrăit – Vladimir Voronin. El nici nu a încercat, cum au făcut-o predecesorii săi, să se dea drept restructurist, avangardist occidental, democrat. Bolşevicul s-a poziţionat, ţanţoş şi arogant, drept marxist învederat, antiromân plin de venin. Destinul, aşadar, s-a jucat cum a vrut cu moldovenii, întocmai cum s-ar juca talazurile oceanice învolburate cu o şubredă corăbioară purtată de vânt. Şi aceasta din cauză că Moldova nu a avut oameni competenţi pentru noua situaţie creată – până şi un Dumitru Moţpan, şi o Eugenia Ostapciuc au obţinut posturi-cheie în conducerea statului. Iar în fruntea Comisiei Parlamentare pentru Educaţie a ajuns un ignorant ca Vladimir Dragomir, care, deşi deţinuse anterior funcţia de inspector şcolar general la Ştefan Vodă, se crucea sincer văzându-i pe profesori că-i zic limbii materne – română.

Dacă ar fi avut de cucerit ceva, moldovenii s-ar fi pregătit din timp şi, poate, nu ar fi călcat prin strâchini orbeşte. Însă Moscova nu i-a întrebat ce vor, i-a aruncat afară din imperiu – şi basta! Istoria nu-i va înţelege pe acei care se bat cu pumnul în piept că ei au făcut în Moldova revoluţie – şi încă cu preţul vieţii! Dar nu-i aşa. Nimeni nu şi-a riscat barem un fir de păr de pe cap, iar cel mai bine cunoaşte acest lucru Mihai Ghimpu, care, împreună cu Gheorghe şi Simion Ghimpu, au luptat cu sovieticii mult mai înainte de destrămarea URSS. Aceşti trei fraţi, într-adevăr, s-au expus unor mari pericole şi au fost prigoniţi. Dar nu numai ei. Însă „patrioţii de profesie" le-au confiscat meritele, îmbolnăvindu-se subit de o amnezie grea şi au uitat aproape cu totul de ei şi de tot ce a fost.

Noi, cadrele didactice, de Ziua Independenţei, trebuie să vorbim răspicat şi deschis despre aceste lucruri. **(Elena POPOV, profesoară, Ialoveni)**

Am văzut astă vară, la BAC, cât de tare s-au activizat băieții de la CCCEC ca să-i prindă pe cei mai mari şi periculoşi „rechini" ai corupției şi parvenirii tenebroase, ilegale. Dar cine sunt aceşti băieți? Despre dânşii, vorbeşte şeful lor, directorul CCCEC, Viorel Chetraru. Citiți interviul de mai jos.

Un interviu cu Viorel CHETRARU, directorul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupției:

„Dosarele legate de corupție generează corupție"

– ESTE SUFICIENTĂ LEGEA ADOPTATĂ RECENT DE PARLAMENT CA SĂ SCĂPĂM DE CORUPȚIE?

– E doar un început, procesul de reformare prevede mai multe etape pe care suntem convinşi că le vom duce până la capăt. Prima ține de asigurarea independenței instituției specializate în combaterea şi prevenirea corupției. Apoi, e vorba de transmiterea competențelor ce nu țin de combaterea acestui flagel altor autorități ca MAI sau Serviciul Vamal. Nu în ultimul rând, este vorba despre asigurarea unei eficiențe şi integrități maxime a instituției, care va permite angajaților să activeze independent. Atât procedura de numire în funcție, cât şi monitorizarea angajaților centrului, ne va permite să evităm implicarea ofițerilor în activități de corupție. Începând din octombrie, angajații actuali vor fi concediați, apoi vor trece concursul şi vor încheia contracte de muncă, prin care statul le va oferi un mandat de încredere enorm: salariu bun, perspectiva creşterii în carieră, pachet social corespunzător, statut special. La rândul său, statul le cere acestor angajați să fie cinstiți şi le spune: „Ca să mă asigur că veți respecta criteriile, vă voi verifica periodic şi vă voi provoca".

– CUM SE VA FACE ASTA?

– Testul de integritate este un instrument nou care înseamnă provocarea ofițerilor, după un scenariu bine gândit, ca să vedem cât de ferm stau pe picioare. Dacă vor fi constatate abateri de la lege, contractul de muncă va fi reziliat. Când vorbim despre corupția printre angajații CCCEC, cei ai Serviciului Vamal sau procurori, este dificil să-i reții. Ei cunosc toate metodele şi sunt precauți. E uşor să reții un medic, un inginer, un funcționar de la Primărie. Din acest punct de vedere, testul este o soluție.

– ŞI ESTE DE AJUNS CA SĂ SCĂPĂM DE ACEST FLAGEL?

– Urmează să fie implementate şi alte mecanisme. Ceea ce am reuşit noi să realizăm, sub presiunea UE, de altfel, s-a făcut în ritmuri foarte rapide. Pentru că timpul ne-a presat, nu ne-am permis adoptarea la pachet a tuturor prevederilor pe care le-am avut incluse în strategia de reformare. E adevărat că legea a fost aprobată înaintea strategiei, deşi urma să se întâmple invers.

– ATUNCI CÂT DE LOGICĂ A FOST ADOPTAREA ACESTEI LEGI?

– Nu a fost logic, dar e bine aşa cum este. Lucrurile pot fi reparate. În iulie strategia a fost discutată la Guvern. I-am explicat premierului cât de important este acest proces. El a dat indicații ca toate instituțiile să îşi prezinte avizele. În strategie erau incluse prevederi care țineau de salarizare, care, la prima vedere, păreau exagerate. Era vorba de un salariu care ar putea acoperi cât de cât coşul minim de consum în Chişinău, ceea ce ar însemna 7-8 mii de lei.

– ŞI CE SALARIU ARE ACUM UN ANGAJAT AL CENTRULUI?

– 2.000 de lei pentru un ofițer tânăr, în timp ce salariul meu e de 5.790.

– CUM VĂ DESCURCAȚI CU ACEŞTI BANI?

– Foarte greu. Am o soție care desfăşoară mai multe activități. Asta îmi permite un trai decent.

– DAR MAŞINILE PARCATE LÂNGĂ CCCEC VORBESC DESPRE O ALTĂ REALITATE...

– Păi tocmai de asta am introdus câteva mecanisme importante, ca să putem vedea dacă sunt sau nu corupți angajații CCCEC. Testul poligraf ne va permite să întrebăm periodic angajații de unde au maşină sau casă scumpă. Totodată, le vom monitoriza stilul de viață. Chemați-i acum pe fiecare dintre ei şi veți vedea că nicio maşină parcată aici nu le aparține. Vor motiva că au cumnați milionari sau soacre prin Italia. Am lista acestor automobile pe masă. Situația de la noi nu se deosebeşte însă cu nimic de cea de la Procuratură sau Poliție. Dacă îl dau pe vreunul afară, până diseară primesc vreo 70 de apeluri telefonice „că e băiat bun şi e de-al nostru". Fiecare în parte e bun, iar în ansamblu are de suferit instituția, fiind percepută ca una coruptă.

– AȚI RECUNOSCUT CĂ AVEȚI PROBLEME LA CCCEC. DE CE NU AȚI SESIZAT PROCURORII ANTICORUPȚIE?

– Prefer să-i dau afară, pentru că nu am probe concludente. Singurul lucru pe care-l pot face este să chem angajatul şi să-i zic: „Frate, eşti compromis şi nu pot merge alături de tine". Nici testul integrității nu poate fi o probă, dar aşa îl poți uşor da afară. După asta, nu mai are nicio şansă să se angajeze în organele de drept. Să nu uităm totuşi că suntem primii care ne-am asumat testarea integrității. Ne vor verifica cei de la SIS. Directorul, de exemplu, poate fi eliberat pentru orice şoaptă spusă aiurea. Va trebui să fie un fel de Făt-Frumos, având în vedere criteriile drastice după care va fi ales.

– APROPO, CE VEȚI FACE DUMNEAVOASTRĂ ÎN CONTINUARE? VĂ VEDEȚI ÎN ACEASTĂ FUNCȚIE ŞI DIN OCTOMBRIE?

– Nu am luat o decizie. De când sunt în funcție, am fost incisiv şi am declarat că instituția trebuie reformată, în nouă ani, sunt al cincilea director. Nu e un lucru bun, şi asta pe lângă faptul că ai fost numit pe principii politice, în nu ştiu ce condiții, la fel ca şi adjuncții. În loc de angajați profesionişti, centrul se alege cu un fel de politruci care se grăbesc să ajungă la partide ca să raporteze situația. Politizarea este cel mai grav lucru care distruge instituția. Am fost cel care a mers pe principiul de depolitizare. În această situație cred că nu ar fi binevenită rămânerea mea în funcție. Chiar dacă nu sunt politician, am fost recomandat de un partid. Centrul trebuie să o ia de la zero. Facem un concurs transparent şi să câştige cel care are perspectivă. La fel, să uităm de toate declarațiile politice iresponsabile, potrivit cărora mai marii îşi împart funcții. Aceste instituții servesc cetățeanului. Tricolorul şi omul din stradă e Dumnezeul meu, nu politica. Târgurile politice distrug credibilitatea centrului. Pentru moment, decizia mea este ghidată de aceste principii.

– DECI, CENTRUL A FOST CONTROLAT ŞI PE TIMPUL DUMNEAVOASTRĂ?

– CCCEC a fost politizat de când a fost creat. Slavă Domnului, am reuşit să promovăm anumite îmbunătățiri. Până acum nu au existat garanții suficiente ca un conducător să îşi exercite mandatul independent. Am inclus aceste garanții în noua lege. Ca stat, sunt obligat să le ofer angajaților toate condițiile să îşi exercite corect obligația. Dacă dau unui ofițer 2.000 de lei pe lună, iar el nu are casă, şi mai vreau de la el să-şi facă bine datoria, nu procedez corect. În jumătate de an, acest angajat se schimbă atât de mult, că nu voi şti ce să fac cu el. Decât să am 500 de angajați prost plătiți, mai bine 50, dar foarte bine remunerați. Ştiu că atunci când va lua un dosar în mâini nu se va gândi cine se află în spate. „Nu cumva e un politician, care ar putea pune capăt carierei mele?".

– CUM SE FACE POLITIZAREA?

– Nu e o chestie directă. Directorul nu e o punte de legătură între Centru şi politic. E vorba de angajamentul moral pe care îl ai. Până acum, nimeni nu şi-a asumat să îmi dea indicații directe. În momentul învestirii, le-am spus în față liderilor politici că nu mă voi supune. Nu sunt sigur însă că asta au făcut-o şi unii colegi de ai mei.

– CENTRUL FACE ZECE ANI. PUTEM VORBI DESPRE EFICIENȚA ACESTEI STRUCTURI?

– În 2001, era corupție la tot pasul. Oamenii de afaceri erau zăpăciți. Dacă peste ei nu venea poliția economică, venea Fiscul. La toți trebuia să le dai. Din punct de vedere politic, decizia de creare a centrului a fost corectă. Ce s-a întâmplat mai departe, mă refer la dosarele politice, a compromis activitatea instituției.

– DE CE NU SUNT CERCETAȚI PENAL GRANGURII MARI?

– Am investigat miniştri, şefi de agenții de pe timpul guvernării comuniste.

– CE SE ÎNTÂMPLĂ CU CEI DE AZI?

– O să vină şi timpul lor. Putem vorbi de corupție când avem probe concludente. Pentru moment, sistemul nostru penal şi de responsabilizare a funcționarilor nu este perfect. Avem un şir prevederi care împiedică tragerea la răspundere a persoanelor care au fost implicate în luarea deciziilor, din simplu motiv că au fost luate decizii colective. De exemplu, în cazul Ciocârlia (strada unde a fost ridicate casele de lux ale familiei Voronin - n.r.) răspunderea, practic, nu o poartă nimeni. Ştim că societatea civilă vrea spectacol, noi nu vom oferi spectacol atât timp cât activăm într-un cadru legal. Să nu vă imaginați că miniştrii fură cu căldarea. Îi monitorizăm foarte atent. În instituțiile publice, corupți sunt funcționarii neclintiți de ani buni, care cunosc cel mai bine cum se fac jocurile. De aceştia avem cu duiumul.

– ŞI JUDECĂTORII?

– Vă tot întrebați de ce, oficial, nu avem judecători corupți. Foarte simplu, nimeni nu a venit la CCCEC să-i denunțe. Ce înseamnă un proces de judecată? Cineva vrea să-şi rezolve o problemă, aşa că va căuta toate posibilitățile să o facă. Nu va veni la noi, ci va merge la judecător. În jurul judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală se află un alai de avocați care umblă cu „rezolvatul problemelor". Azi nu sunt căutați avocații buni care pot demonta orice probă sau să facă praf orice acuzare, e căutat cel care ştie bine judecătorii. Am prins 15 apărători într-un singur an.

– DE CE NU MERGEȚI PÂNĂ-N PÂNZELE ALBE?

– Judecătorii au imunitate. Cum vă imaginați? Am reținut avocatul cu 20.000 de euro care ştie că se va întoarce în instanță. Credeți că va recunoaşte că banii sunt pentru judecător? Nu! Preferă să spună că banii sunt onorariu. Ce se întâmplă de fapt? Toată armata asta de avocați, procurori, judecători aşteaptă dosarele CCCEC aşa cum țăranul aşteaptă ploaia. Din dosarele de la Poliție, cum ar fi furtul de găini sau de telefoane mobile, nu scot bani. Dosarele de combatere a corupției generează corupție. Nu pot înțelege cum din 500 de cazuri pe care le-am avut în vizor în 2011 nimeni nu stă la închisoare. Înseamnă că le-am dat ploaie la toți. Dacă mita nu a ajuns la ofițerul CCCEC, banii i-a luat procurorul, dacă nu procurorul atunci judecătorul. Pentru cine lucrăm şi cheltuim bani? Iată de ce propunem schimbarea întregului sistem care să permită monitorizarea dosarelor. Azi, dacă deschizi safeul vreunui şef cu multe stele pe umeri, îți pui mâinile în cap când vezi câte dosare stau conservate acolo.

– ÎN MAI BINE DE DOI ANI DE CÂND OCUPAȚI ACEASTĂ FUNCȚIE, V-A BĂTUT CINEVA LA UŞĂ SĂ VĂ OFERE MITĂ?

– Personal, nu m-a abordat nimeni. Dar de multe ori mi s-a părut că mi-au fost transmise semnale. Activez de mult timp în organele de drept. E ca într-o familie mică, dacă te compromiți, nu mai ai posibilitatea să-ți faci datoria onest în acest mediu. Slavă Domnului, îmi duc numele cu demnitate. ***(Preluat din „Adevărul")***

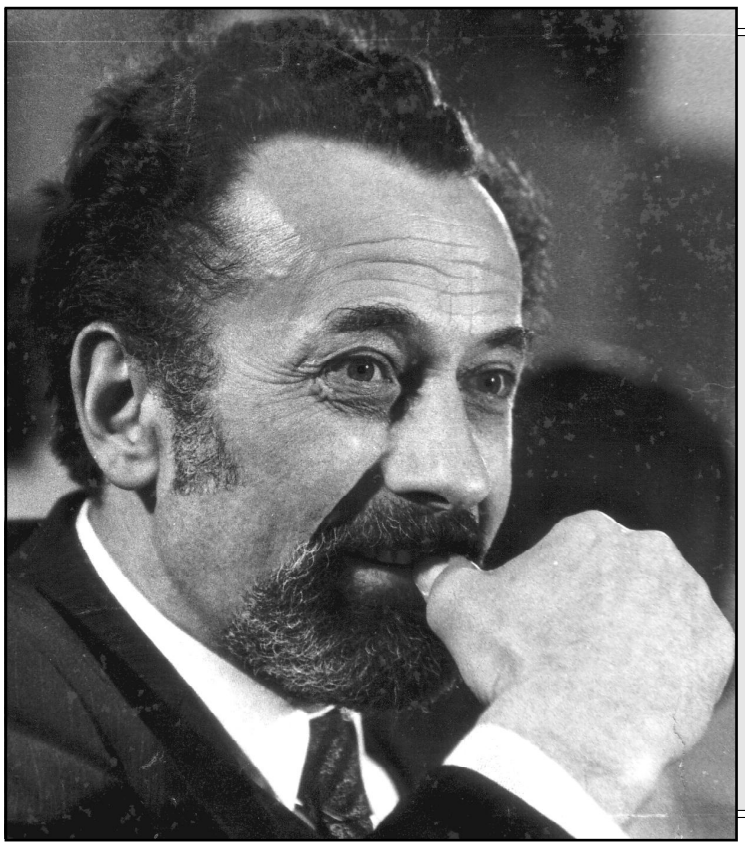

NĂSCUT la 2 septembrie 1937 în oraşul Tiraspol, într-o familie de profesori.

STUDIILE MEDII ŞI SUPERIOARE DE SPECIALITATE:
1951 – 1955 Şcoala Pedagogică din Orhei;
1960 – 1962 Şcoala de muzică „Ştefan Neaga" (2 ani);
1962 – 1967 Institutul de arte „G. Musicescu".

Pe parcursul anilor activează în calitate de profesor, asistent de regizor în redacţia muzicală, solist şi dirijor-secund în corul „Moldova" al Teleradio-Moldova, funcţionar public la Ministerul Culturii, profesor universitar, şef de secţie al Inspectoratului General Republican, afiliat Ministerului Învăţământului, specialist coordonator la Departamentul Educaţie, Ştiinţă, Tineret şi Sport a mun. Chişinău. Actualmente este profesor-dirijor de cor cu grad didactic superior la Liceul Teoretic „N. Iorga" din capitală.

SUSŢINE SPECTACOLE ÎN ORAŞELE: Chişinău, Tiraspol, Soroca, Orhei, Leova, Rezina etc. (R. Moldova), Moscova (Rusia), Cercasî, Kiev (Ucraina), Olaine, Ventspils, Riga (Letonia), Albena, Novi Pazar (Bulgaria), Minsk (Belarus), Braşov, Buzău, Bacău, Piteşti, Mangalia, Vaslui, Târgovişte, Curtea de Argeş, Piatra-Neamţ, Bucureşti (România), Praga (Cehia).

Laureat al concursurilor municipale şi republicane, diplomant al festivalurilor internaţionale de muzică corală din Piteşti, Curtea de Argeş (România), Ventspils (Letonia), laureat al concursurilor internaţionale ale formaţiilor corale (Moscova, 1981; Praga, Cehia, 2009).

DISTINCŢII: Membru al Uniunii Muzicienilor din R. Moldova, Eminent al Culturii din R. Moldova (1977), Maestru în Artă (1994), Cavaler al Diplomei de Recunoştinţă a Academiei de Ştiinţe din R. Moldova (1997), Cavaler al Ordinului „Gloria Muncii" (2000).

Două lucruri aş vrea să spun despre colegul nostru omagiat la această frumoasă vârstă, mai ales că aniversarea e a unui om de creaţie – mai întâi, că oricărui liceu cu profil artistic i-ar plăcea să-l aibă în echipa sa pe un astfel de maestru cum e Victor Creangă, pedagog cu grad didactic superior, renumit conducător şi dirijor, muzicolog, poet, compozitor; apoi, că cea mai mare distincţie pe care i-ar oferi-o statul la această remarcabilă vârstă ar fi să-l anunţe că în Republica Moldova (la Chişinău) va fi inaugurat un Câmp Coral, aidoma celui de la Tallinn, cu sute de coriști. Pentru asta Victor Creangă a făcut multe demersuri la Guvern şi ar fi nespus de fericit să afle că, în sfârşit, propunerea i-a fost acceptată şi, în curând, împreună cu alţi confraţi de breaslă, ar putea aduna împătimiţii de cântul colectiv pe un câmp naţional al artei corale. Victor Creangă, de decenii în şir, insistă ca minunata artă a moldovenilor - cântul, să aibă un loc al său de manifestare. Doar aşa s-ar pune începutul unei arte corale de masă.

* * *

Victor Creangă poate fi mândru de rodul artistic pe care l-a adunat în palmares. Un confrate al său, compozitorul de talie mondială Eugen Doga, îl consideră drept „unul dintre cei mai înzestraţi, talentaţi şi îndrăgostiţi maeştri în domeniul muzicii corale". Maestrul în Artă, Andrei Tamâzlâcaru, crede că „pe făgaşul melosului popular, sau în paralel cu aceasta, Victor Creangă a conturat starturi noi, îmbogăţindu-le în permanenţă structural, armonic şi polifonic".

Harul poetic al omagiatului se revelează în următoarea poezie cu care îşi deschide cartea recent apărută – *„Eu mă duc, codrul rămâne – prelucrări şi compoziţii corale a cappella"*. Cităm: „Codrule, Măria Ta,/ Nu fi trist, nu lăcrima.../Cum că nu mai pot cânta/ Fii pe pace, liniştit!/ Eu doresc ca să mai cânt,/ Într-o vie, sub un nuc,/ Mai rămân deci, nu mă duc!/ Mai rămân, cuprins de glie,/ Îndemnat de-o ciocârlie,/ Să cântăm noi împreună,/ Doina doinelor străbună./ Codrule, Măria Ta,/ Nu fi trist, nu lăcrima.../ Fii pe pace, liniştit, / Cât mai sunt, o să mai cânt!/ De-oi ajunge-n cimitir,/ Nu ca simplu musafir,/ Ţi-oi trimite-un trandafir!".

În pofida firii sale joviale, a energiei debordante, a umorului ce musteşte în fiecare fibră a fiinţei sale, poezia „Eu mă duc, codrul rămâne" îl caracterizează ca pe un artist meditativ. Aceste versuri pot răvăşi sufletul oricărui om care, ca şi el, de la înălţimea unei vârste respectabile, îşi face retrospectiva vieţii.

Cu fineţea omului de cultură, Andrei Tamâzlâcaru defineşte probabil cel mai bine esenţa darului divin al colegului nostru: „În afară de Victor Creangă, spune el, în Basarabia nimeni altcineva nu a scris o piesă de virtuozitate în metrul de 10/16, care, pe deasupra, să conţină modulaţii substanţiale şi împletiri de voci de felul celor pe care le conţine lucrarea „Grai de pace", creată pe versurile ce-i aparţin".

* * *

Rapsod e poetul, rapsod e compozitorul şi rapsod e pedagogul.

Prima sărbătoare corală a elevilor din mun. Chişinău Domnia Sa a organizat-o la 31 mai 2003. Pe o fotografie a timpului e surprins imensul cor de sute de elevi pe scările de zeci de metri pătraţi ale Operei Naţionale „Maria Bieşu"– formaţii corale ale mai multor instituţii de învăţământ – o mulţime fremătând a dor şi veşnicie, în frunte cu Victor Creangă, cu bagheta magică, nu numai dirijorală, dar şi strategică, de mare organizator al artei. E o virtute deosebită a sa, de aceea, pe parcursul vieţii, el a fost invitat să onoreze multe funcţii de răspundere, fie la Ministerul Culturii, fie la Ministerul Educaţiei sau la Direcţia Generală Educaţie, Tineret şi Sport a municipiului Chişinău.

Mult mai înainte, încă în 1980, pe 9 mai, la Teatrul Verde, Victor Creangă a organizat prima sărbătoare republicană a muzicii corale a 2000 de interpreţi într-un cor unit. Atunci autorităţile ar fi trebuit să înţeleagă că, uite, avem forţe cu ajutorul cărora putem demara o acţiune culturală la scară naţională. Însă au trecut 32 de ani, regimurile politice s-au schimbat, dar ideea aşa şi nu a prins viaţă.

Repet, acesta e cel mai mare necaz al omagiatului, el nu poate înţelege de unde atâta surzenie culturală la mahării noştri de sus? Uneori e atât de necăjit că-i pare zadarnică viaţa trăită până acum: în orice caz, noi vedem mereu cum acest fapt adumbreşte cumva emoţia pe care i-o prilejuiesc marile realizări de până acum.

Şi totuşi, cum menţiona scriitorul Ion Proca: „Creanga noastră şi-a făcut un loc sub soare; a izbutit să adune în pomul vieţii melodii, să învie antica artă corală, să trezească harpele străvechi, să reaprindă felinarul cântecului străbun".

Cu o asemenea bogăţie s-a apropiat Victor Creangă de această onorabilă culme a anilor.

Toate lucrările sale desfac petalele talentului său multiplu, unificându-le într-o imagine policromă.

„Sonata" – aşa se numeşte formaţia corală de la liceul nostru pe care o conduce de mulţi ani. Prin ea, Domnia Sa i-a convins pe elevi, pe profesori şi îi convinge şi acum că suntem un popor de o spiritualitate rară. Atât distinsul dirijor, cât şi „Sonata" sa constituie un blazon al instituţiei.

La 2 septembrie liceul îl va omagia ca pe o mare personalitate culturală, toate specialităţile profilului artistic îi vor închina programe festive.

Încă acum 5 ani, la o altă aniversare, în articolul „Ctitorul sărbătorilor corale din Moldova", Tudor Rusu scria: „El, de mic copil, a cunoscut toate urgiile ocupaţiei imperiale şi totalitarismului sovietic. Nu l-a văzut niciodată pe tatăl său, care a fost arestat ca „duşman al poporului" în 1937 şi împuşcat. Tata, care a studiat el însuşi la Conservatorul din Odesa, este cel care i-a transmis genetic această pasiune pentru Marea Artă".

* * *

Prin cântec Victor Creangă produce în liceu substanţe euforizante cu care sensibilizează suflete, favorizează percepţia pozitivă a vieţii, a viitorului, şi dacă mulţi elevi sunt încrezători că acest viitor va fi luminos, intuiesc uneori că, în anumită măsură, i-l vor datora şi marelui artist Victor Creangă.

Ne bucurăm împreună cu el că a ajuns la acest prag al experienţei şi înţelepciunii. Optimismul şi hotărârea lui de a trăi într-o stare optimă a creaţiei, a sănătăţii fizice şi spirituale, a glumei ne fascinează. Emblema aceasta umană, Victor Creangă, e mereu întipărită în mintea şi inima noastră, a colegilor şi discipolilor săi – zeci şi sute de elevi de toate vârstele. Iar prin extensiune, discipoli din mai multe localităţi ale Moldovei, care, de-a lungul anilor, au învăţat a cânta sub bagheta sa aţintită spre simţurile, antenele lor artistice şi spirituale, bagheta dirijorală ce deschide calea spre înţelegerea nu numai a cântului coral, dar şi a esenţelor vieţii ce par a fi, de multe ori, inaccesibile.

Valentina IURCO,
directorul
Liceului „Nicolae Iorga",
mun. Chişinău

Grigore Vieru
– model de personalitate pentru tânăra generaţie

Din copilărie m-a impresionat profund personalitatea artistică a lui Grigore Vieru. Mai mult, am înţeles sensul cuvântului "apostol" graţie personalităţii poetului: fruntea înaltă, pletele lungi, răsfirate pe umeri, privirea visătoare, îndreptată spre un dincolo inaccesibil oamenilor obişnuiţi, slova rostită răspicat şi melodios pentru ca săţi pătrundă în suflet. La acestea se adaugă un zâmbet timid şi o fragilitate a întregii fiinţe, datorită cărora ne gândim la poet nu numai cu admiraţie, ci şi cu dorinţa de a-l ocroti. Astfel, nemurirea poetului nu constă numai în cât l-au iubit cei care l-au cunoscut, dar şi în capacitatea celor tineri de a vedea mai departe prin opera sa, fiindcă aflându-se mereu cu gândul la noi, cei tineri, care ţinem pe palmă viitorul, poeziile lui au „curs" mai lin, versurile sale s-au legat mai trainic şi mai tainic de noi, generaţiile moştenitoare.

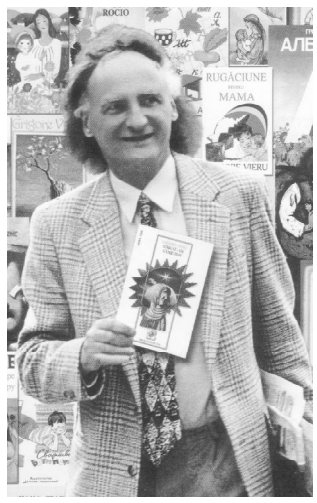

Popularitatea lui Grigore Vieru a fost asigurată de simplitatea scrisului său. Când ne referim însă la această particularitate a poeziei sale, trebuie să ţinem cont neapărat de afirmaţia care îi aparţine: „Eu nu a fi simplu râvnesc, ci a fi înţeles". Iată de ce creaţia viereană a fost atât de bine receptată, pătrunsă până în profunzimile ei chiar şi de tânăra generaţie.

A luptat să readucă Basarabia în matricea firească, a ţinut cu înverşunare să ieşim biruitori prin cultură şi spiritualitate, călcând pe urmele lui Mihai Eminescu, care a menţionat că numai „prin cultură va răzbi neamul românesc în această parte înăsprită a lumii". Datorită activităţii sale sociale, Grigore Vieru a dezvăluit adevăruri temeinice, ascunse ochiului nostru, despre cultură - adevărul istoric şi ştiinţific.

Cristina CEBAN,
studentă la Facultatea de Litere, USM

Primul for al eminescologilor din lume

În perioada 3-4 septembrie, la Academia de Ştiinţe a Moldovei va avea loc primul congres internaţional al eminescologilor.

La evenimentul organizat sub auspiciile Academiei Române, instituţiei-gazdă, Ministerului Culturii şi Centrului Internaţional Academic „Mihai Eminescu", vor participa cercetători din Franţa, Italia, Slovacia, Cehia, China, Japonia, Suedia, Ucraina, SUA, Estonia, Letonia şi din alte ţări.

Ideea acestei manifestări îi aparţine academicianului Mihai Cimpoi. Domnia Sa pe 3 septembrie împlineşte 70 de ani şi va fi omagiat la Academie, în cadrul lucrărilor forului. Tot aici vor fi lansate mai multe cărţi: *Dicţionarul Enciclopedic Eminescu* al exegetului, care apare la Editura „Gunivas", volumul omagial din prestigioasa colecţie „Academica" – *Studii consacrate academicianului Mihai Cimpoi*, pregătit de Institutul de Filologie al AŞM, şi un album apărut la Editura „Princeps Edit" din Iaşi. Academicianul Eugen Simion lansează cu acest prilej *Dicţionarul Literaturii Române* în două volume, o sinteză a celor şapte volume ale *Dicţionarului Enciclopedic al Literaturii Române* editate de Academia Română, precum şi studiul *Scrierile româneşti ale lui Emil Cioran*.

„Conceptul meu vine din personalitatea lui Eminescu", a spus Mihai Cimpoi vorbind despre *Dicţionarul Enciclopedic Eminescu*. Lucrări de asemenea gen au apărut despre Shakespeare în SUA, Dante în Italia, Balzac în Franţa şi Lermontov în Rusia.

Pe 4 septembrie, delegaţii congresului vor fi oaspeţi ai Centrului Internaţional Academic „Mihai Eminescu".

În prezent, acad. Mihai Cimpoi face parte din comisia de revizie şi coordonare a *Dicţionarului General al Literaturii Române*, ediţia a II-a. El este coordonator pentru literatura basarabeană, nord-bucovineană şi cea din Serbia. În ultimii ani, eminescologul Mihai Cimpoi a avut preocupări, la prima vedere, distante de preocupările sale dintotdeauna. În 2006, la Editura „Forest Book" din Anglia i-a apărut eseul „Bacovia, poet al existenţei", traducere de Brenda Walker. În acelaşi an, la Editura „Princeps Edit" din Iaşi, îi apare monografia despre Grigore Vieru – „Poetul arhetipurilor". A scris despre Ioan Alexandru, Ion Heliade Rădulescu, Duiliu Zamfirescu, Vasile Cârlova, Ion Ghica şi alte mari personalităţi ale literaturii române. ***(Preluat din „Timpul")***

Septembrie nou cu ministru nou

Continuare din pag.1

Pentru mulți totuşi e greu de înțeles de ce dna Sandu a acceptat să vină de la un salariu exorbitant la BM la unul de câteva ori mai mic (fie el şi de ministru).

Părăsind un post mare în SUA, Maia Sandu revine la baştină, într-o zonă a lumii despre care globaliştii, probabil, nu prea au auzit.

De ce tânăra moldoveancă cu ochii mari, pătrunzători, lansându-se în carieră fulminant, brusc, s-a orientat pe alt drum, care unor astfel de oameni afirmați ca ea poate să le pară o cărăruie ce nu duce nicăieri? Cu ce au momit-o actualii „părinți ai națiunii" şi de ce Maia Sandu, cu CV-ul ei impresionant, s-a lăsat convinsă? Ce promisiuni i s-au făcut, pe care a fost imposibil să le ignore?

Toate aceste lucruri şi multe altele le ştie doar Domnia Sa.

Indiscutabil, astfel de oameni sunt foarte necesari şi acasă. În RM, precedente au mai fost – la Ministerul Finanțelor, la Banca Națională, ele vin să confirme supoziția că Moldova are oameni merituoşi. Dar aceşti oameni pragmatici, bine înfipți în realitate, de obicei, nu dau vrabia din mână pe cioara de pe gard, ştiu exact ce vor.

Oare şi-a consultat Maia Sandu superiorii occidentali înainte de a se decide să facă acest pas? Poate că-i chiar ideea BM – de a scoate RM din impas? Poate că doamna ministru e abilitată cu vreo misiune în regândirea capitală a unor strategii ale Educației în RM?

Probabil, lucrurile sunt mai simple. Poate că Maia Sandu, cu toată surprinzătoarea ei carieră de până acum, şi-a încheiat un mandat la BM şi, deci, oricum urma să revină acasă?

Un singur lucru e de presupus - cineva a ținut-o mereu în vizorul său. Pe de altă parte, oameni ca ea, repetăm, ştiu a-şi măsura bine paşii şi văd clar perspectiva, ea a decis singură ce are de făcut revenind acasă.

Odinioară, tot aşa, nimeni nu a putut să presupună că un necunoscut (dar care ulterior s-a dovedit a fi ager, subtil şi descurcăreț) ca Victor Țvircun poate fi promovat ministru al Educației, însă el a condus branşa bine, până la finele mandatului.

Îi urăm dnei ministru Maia Sandu realizarea tuturor ideilor pe care, suntem siguri, de la 24 iulie până acum, cu echipa din ME, a reuşit să le ordoneze-eşaloneze după importanță, pregătind şi o platformă a traducerii lor în fapt. Deşi nu e pedagog, totuşi, pare a fi un manager încercat. Îi urăm un început septembrin aducător de noroc, purtător de freamătul acelor înnoiri magistrale de care are nevoie atât de mult Şcoala Națională. **(„F")**

Maia Sandu, cea mai bună elevă de cândva a Risipenilor

Născută la 24 mai 1972. Absolventă a Facultății Management a Academiei de Studii Economice. A făcut masteratul în relații internaționale la Academia de Administrare Publică şi masteratul în administrație publică la Harvard Kennedy School of Government.

A ocupat următoarele funcții: 1994 – 1998 – consultant, şef adjunct de direcție, Ministerul Economiei al Republicii Moldova; 1998 – 2005 – economist, Oficiul Băncii Mondiale din Chişinău; 2005 – 2006 – director al Direcției generale politici macroeconomice şi programe de dezvoltare din cadrul Ministerului Economiei al Republicii Moldova; 2007 – coordonator de program, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Moldova; 2007 – 2009 – consultant pe reforma administrației publice centrale în cadrul Guvernului Republicii Moldova; 2010 – 2012 – consilier al Directorului Executiv al Băncii Mondiale, Washington DC, SUA.

Maia Sandu e una din cele două fiice în familia Emiliei şi a lui Grigore Sandu din satul Risipeni, Făleşti. Gh. Lupuşor, directorul Liceului „Acad. Diomid Gherman", spune că el i-a predat Maiei Sandu informatica. Şi-a amintit că odată, la lecție, când a anunțat că astăzi în clasă vor rezolva probleme noi de informatică, Maia a spus că are deja rezolvate aceste probleme în caiet. Informatica fiind obiect nou, profesorii nu dispuneau de manuale, nici de aparate IT, dar Maia manifesta un interes deosebit pentru el. De altfel, la toate disciplinele, ea cam anticipa programele, îi plăcea să muncească de sine stătător. Directorul, deşi au trecut peste 20 de ani, şi-o aminteşte ca pe cea mai bună elevă nu doar din clasă, ci din toată şcoala, ca şi sora ei, Veronica. Iar tatăl lor, Grigore Sandu, conducea la Risipeni un complex zootehnic de proporții gigantice (54 de mii de capete de porcine). Era un conducător exigent, cu har organizatoric înnăscut. De altfel, acest nume de familie, Sandu, din câte am fost informați, e unul emblematic, cel mai răspândit în Risipeni, cu cel mai mare număr de descendenți pasionați de ştiințele reale şi care au obținut studii superioare. Însuşi tatăl, Grigore Sandu, şi-a făcut studiile la un colegiu în Moldova şi o Academie în Ucraina, la Odesa.

Emilia Sandu, mama proaspătului ministru, de 43 de ani predă în liceul din sat educația muzicală. E la pensie, dar continuă să predea obiectul, căci nimeni nu vrea să vină pentru 4 lecții şi 2 ore la cerc. Atât şeful interimar al Direcției Raionale de Învățământ Făleşti, Ana Jalbă, cât şi Gh. Lupuşor, şi dirigintele de odinioară, Eudochia Braşoveanu, afirmă că Maia Sandu a fost o elevă-model în toate, foarte inteligentă, învingătoare în olimpiade raionale de matematică, al cărei hobby permanent era lectura. Atât Maia Sandu, cât şi sora ei, Veronica, au citit munți de cărți, ne spuneau aceşti oameni. Încă din anii de şcoală, avântul intelectual al elevei promitea o lansare spectaculoasă, căci mai rar întâlneşti un copil cu asemenea capacități. Toți profesorii erau siguri că fiica Emiliei şi a lui Grigore Sandu orice opțiune ar fi făcut, ar fi obținut succese remarcabile. Aşa s-a şi întâmplat.

Traseul elev-model – ministru-model, la drept vorbind, s-ar putea adeveri în continuare. Nu credem că-i grav impedimentul că Maia Sandu n-are studii pedagogice, că nu a gustat din pâinea profesorilor. Poate că acest gust ea îl ştie din fragedă copilărie de la mama sa.

Astfel, Maia Sandu şi-a procurat un card de succes în viață cu prețul propriei transpirații – şi în anii de studii la Risipeni, şi la ASEM şi, ulterior, în toate posturile pe care le-a ocupat, căci peste tot a fost un autodidact sârguincios. Pe cei care vor dori să speculeze lipsa experienței pedagogice, vrem să-i liniştim, făcând recurs la un episod din istoria Educației de acum 20 de ani, când la cârma şcolii a fost promovat Dumitru Zidu, cu care puțini dintre cei 12 miniştri de până acum s-ar putea compara; nici el nu avea experiență pedagogică, stăpânea însă foarte bine arta lucrului cu oamenii – managementul, cum îi zicem astăzi, iar Maia Sandu, din câte putem presupune, e un as în această privință; cine nu crede, să-şi arunce încă o dată ochii peste CV-ul ei. Alții au vehiculat că ea nu va promova linia ştiințifică a lui M.Şleahtițchi de predare a Istoriei Românilor în şcoală. S-ar putea însă să greşească. Căci tatăl şi mama ei, în 1989, au fost în primele rânduri ale luptătorilor pentru eliberare națională, ei au mers şi la Dubăsari să manifesteze, unde au fost împroşcați cu pietre. Iar Grigore Sandu nu se oprea nicicând! El mobiliza destulă lume de la complexul pe care-l conducea şi o aducea la Chişinău. Aşa că grație şi participării lor, putem spune, avem acum în centrul capitalei un loc care se numeşte Piața Marii Adunări Naționale. Iar în 1989, Maia tocmai absolvea şcoala medie.

E de prisos a mai vorbi cum au crescut cele două fete în această familie, ce spirit şi ce credință au ele în idealul național. Dacă se va produce vreo metamorfoză în predarea istoriei, savanții oricând ar putea-o corecta.

Maia Sandu absolvise deja ASEM, lucrase în mai multe instituții, când a plecat pentru un an la Harvard. La absolvire, rectoratul a invitat-o să asiste şi pe mama ei. Dna Emilia Sandu a plecat acolo împreună cu fiica Veronica.

Maia Sandu a învățat engleza ca autodidact, pentru că la şcoală şi la ASEM a studiat doar franceza. Apoi, cu inepuizabila ei forță de muncă şi tenacitate, s-a apucat şi de spaniolă, pe care, potrivit celor din Făleşti, o cunoaşte excelent. Dar nici sora Veronica nu rămâne în urmă, este şi ea un autodidact neîntrecut, la ora actuală Veronica Sandu e angajată în proiecte.

Noul ministru Maia Sandu are locuință în Chişinău. Împreună cu sora Veronica au cutreierat un şir de țări, fie în delegații de serviciu, fie cu alte ocazii.

Mama ministrului e un pic amărâtă de faptul că Maia nici nu a reuşit să pornească bine la drum, că în presă îi şi sunt aruncate invective răutăcioase. În ziua când am contactat-o, ea pleca la câmp, pe loturile lăsate de răposatul ei soț, Grigore Sandu, spunea că recolta de anul acesta e mică, dar nu poți lăsa nimic să se piardă în câmp.

În vocea ei, pe tot parcursul dialogului, se simțea o mare şi nedisimulată mândrie pentru fiicele ei. Dar oare cine nu s-ar mândri cu asemenea copii? ***(T.R.)***

Meditații cu titlu de declarație

Câte ceva despre proprietatea intelectuală

Individualiştii ştiu a-şi proteja orice proprietate, inclusiv proprietatea intelectuală. Cadrele didactice pot fi individualiste?

Să nu vă mirați, stimați cititori, dacă vă vom întreba de ce unii, cei mai buni dintre dumneavoastră, acceptați ca cineva să vă exploateze (neremunerat) proprietatea intelectuală, adică de ce acceptați să prezentați lecții publice fără ca statul să vă dea nimic în schimb? Sau nu reprezintă orice lecție publică un mare efort intelectual, psihologic, profesional, moral şi fizic în plus? Nu e acesta şi toate celelalte forme de schimb de experiență patrimoniul dumneavoastră?

Experiența de muncă (adesea colosală) e unica avere agonisită de-o viață a cadrului didactic. Şi de ce atunci acceptați să fiți lipsiți în mod sfidător de proprietatea personală? Aceasta e ca şi cum statul m-ar impune pe mine, ziaristul cu o vechime în muncă de peste 45 de ani, să scriu articole, pamflete, reportaje, crochiuri, fără să pretind de la cineva vreun onorar. E ca şi cum l-ai obliga pe artist, pe avocat, pe sculptor, pictor, arhitect etc. să-i acorde statului (sau altcuiva) servicii fără plată.

Munca pedagogică (mai ales experiența avansată) este eminamente o muncă de creație. Dacă statul înțelege că de acest bun intelectual pot profita în virtutea schimbului firesc de experiență, grupuri cât mai mari de oameni, de ce nu încheie cu posesorii acestor experiențe valoroase contracte cu stipulările prevăzute explicit de Legea protejării proprietății intelectuale? Îşi aminteşte cineva dintre dumneavoastră, stimați pedagogi, ca vreun ONG, sindicatul sau vreun avocat parlamentar-guvernamental să fi abordat vreodată (de când e şcoala) dreptul cadrului didactic la proprietate intelectuală? A auzit cineva să conțină vreo stipulare în acest sens noul Cod al Educației?

Sau statul crede că pedagogii se vor mulțumi în continuare cu metafora că ei sunt **părinții spirituali** ai elevului şi că ei trebuie să-i dăruie acestuia (necondiționat) nestematele intelectului şi ale experienței sale?

Sau poate că legile funcționează doar în domeniul privat, iar profesorul nu are nimic cu acest domeniu, el fiind un salariat al statului? Bine, dar în acest caz, având în vedere că ora academică valorează, de exemplu, 50 sau 100 de lei, angajatul şcolii respectă strict orarul, pleacă imediat acasă după ce şi-a predat orele şi mai mult nu are nicio îndatorire în fața şcolii şi elevului. El nu mai are ore de dirigenție, verificarea caietelor, şedințe ale catedrei, şedințe cu părinții, campanii de recensământ şi zeci de alte angajamente (absolut nereglementate de contabilitatea statului).

Culmile de creație ale pedagogului – nu constituie oare un bun legitim al său?

Întrebarea poate fi formulată şi în manieră publicistică, socială: oare statul are interes să-l stimuleze material pe învățătorul de excepție? Înțelege statul că pe umerii lui se ține întreaga operă de prosperare a şcolii – de ieri, de azi, de mâine şi dintotdeauna? Nu e clar oare că orice reformă, fără regândirea metodelor de remunerare a muncii elitei pedagogice, e sortită din capul locului la eşec? Ce fel de reforme fără o nouă concepție de încurajare materială? Unde e Legea statutului cadrului didactic?

Şi încă o întrebare: dacă există nu una, ci câteva organizații de protejare a proprietății intelectuale, care scot bani din procentele pe care şi le rezervă pentru această protecție, de ce ele nu încearcă să pătrundă şi pe ogorul imens al pedagogiei?

Chiar recent unul din agenții unei asemenea organizații a păşit pragul redacției şi ne-a explicat în ce constă onorariul ce ar reveni cadrelor didactice de pe urma tirajării experienței lor avansate.

Vrem să ne întoarcem cu toții cu fața spre omul de excepție al şcolii, care viața întreagă îi învață metodică şi didactică pe alții uneori, mai mult decât facultatea sau colegiul, care asigură buna funcționare a pârghiilor de popularizare a experienței avansate. Ca să condamnăm statul-pirat, care consumă doar, şi nu dă nimic în schimb.

Iată declarația pe care dorim să o facem publică din partea redacției la început de an şcolar:

Pedagogul de mare prestanță are dreptul moral să ceară ferm: clasa şcolară în care el susține lecții publice trebuie inclusă în sistemul unităților şcolilor-pilot, ca ea să fie instituționalizată şi să funcționeze inclusiv în baza Legii cu privire la protejarea proprietății intelectuale.

Dorim ca cele mai bune cadre didactice să subscrie la această declarație. Ajunge atâta sacrificiu în van! Nu-i vorba de hibe pedagogice legate de individualism, egoism profesional. E vorba de ordine. Iar aceasta-i de neconceput fără echitate.

Rechinii economiei tenebre s-au dat la fund. Fiscul nu-i poate ajunge acolo de peste 20 de ani. Aceşti gangsteri (printre ei şi mulți de la guvernare) au format un stat în stat. Şi pentru aceste fapte ilicite ei nu sunt pedepsiți în niciun fel. Ei ştiu cum să-şi protejeze, prin mituire, proprietățile. Iar pedagogul să nu poată oare beneficia de ceea ce se află în văzul tuturor – talentul cu care l-a înzestrat Dumnezeu? **(T.R)**

Planul de admitere la studii

(cu finanțare

Nr. d/o	Instituția organizatoare și apartenența ei departamentală	Cifrul specialității	Denumirea specialității	Doctorat			Din nr. total – doctorat cu destin special	Postdoctorat
				total	inclusiv			
					zi	f/r		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
I. Academia de Științe a Moldovei				**68**	**40**	**28**	**-**	**8**
1.	**Institutul de Matematică și Informatică**	01.01.02	Ecuații diferențiale	1	1	-	-	-
		01.01.09	Cibernetică matematică și cercetări operaționale	1	1	-	-	-
		01.05.01	Bazele teoretice ale informaticii; programarea calculatoarelor	1	1	-	-	-
		01.05.04	Modelare matematică, metode matematice, produse program	1	-	1	-	-
2.	**Institutul de Economie, Finanțe și Statistică**	08.00. 05	Economie și management (în ramură)	2	1	1	-	-
		08.00.10	Finanțe; monedă; credit	2	1	1	-	-
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	1	1	-	-	-
3.	**Institutul de Fizică Aplicată**	01.04.02	Fizică teoretică și matematică	1	-	1	-	-
		01.04.07	Fizica stării condensate	1	1	-	-	-
		01.04.10	Fizica și ingineria semiconductorilor	1	1	-	-	1
		01.04.18	Cristalografie și cristalofizică	1	-	1	-	-
4.	**Institutul de Energetică**	05.14.02	Centrale electrice (partea energetică), rețele electrice, sisteme electroenergetice și dirijarea lor	1	-	1	-	-
		05.14.08	Surse noi și regenerabile de energie	1	-	1	-	-
5.	**Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii „D. Ghițu"**	01.04.07	Fizica stării condensate	1	1	-	-	-
		05.27.01	Electronica corpului solid, microelectronică, nanoelectronică	1	-	1	-	-
6.	**Institutul de Geologie și Seismologie**	04.00.01	Geologie generală și regională	1	1	-	-	-
		04.00.06	Hidrogeologie	1	1	-	-	-
		04.00.12	Geofizică; seismologie; metode geofizice de prospectare și explorare a zăcămintelor subterane	1	-	1	-	-
7.	**Institutul de Chimie**	02.00.01	Chimie anorganică	2	1	1	-	-
		02.00.03	Chimie organică	1	1	-	-	-
		02.00.04	Chimie fizică	1	1	-	-	-
		02.00.10	Chimie bioorganică; chimia compușilor naturali și fiziologic activi	1	1	-	-	-
		02.00.20	Chimie ecologică	1	1	-	-	-
8.	**Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor**	02.00.10	Chimie bioorganică; chimia compușilor naturali și fiziologic activi	1	1	-	-	-
		03.00.12	Fiziologia vegetală	1	1	-	-	-
		03.00.15	Genetică	1	1	-	-	-
		06.01.04	Agrochimie	1	1	-	-	1
		06.01.05	Ameliorarea și producerea semințelor	1	1	-	-	-
9.	**Institutul de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică**	06.01.11	Protecția plantelor	1	1	-	-	-
10.	**Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie**	03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	1	1	-	-	-
11.	**Institutul de Zoologie**	03.00.08	Zoologie	1	1	-	-	1
		03.00.16	Ecologie	1	1	-	-	-
		03.00.18	Hidrobiologie, ihtiologie	1	1	-	-	-
12.	**Institutul de Microbiologie și Biotehnologie**	03.00.07	Microbiologie	1	1	-	-	-
		03.00.23	Biotehnologie	1	1	-	-	-
13.	**Institutul de Ecologie și Geografie**	03.00.16	Ecologie	1	1	-	-	-
		11.00.09	Meteorologie, climatologie, agrometeorologie	1	-	1	-	-
		11.00.11	Protecția mediului ambiant și folosirea rațională a resurselor naturale	1	-	1	-	-
14.	**Grădina Botanică (Institut)**	03.00.05	Botanică	1	-	1	-	-
		07.00.06	Arheologie	1	1	-	-	-
		07.00.07	Etnologie, antropologie culturală și istorică	1	-	1	-	-
15.	**Institutul Patrimoniului Cultural**	17.00.01	Arte audiovizuale (cu specificarea: artă teatrală; artă muzicală; artă cinematografică, televiziune și alte genuri de artă audiovizuală)	1	-	1	-	-
		17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea: artă plastică, decorativă, aplicată)	1	-	1	-	-
		18.00.01	Teoria și istoria arhitecturii	1	-	1	-	-
16.	**Institutul de Filologie**	10.01.01	Literatura română	1	1	-	-	-
		10.01.08	Teoria literaturii	1	1	-	-	-
		10.01.09	Folcloristică	1	-	1	-	-
		10.02.01	Limba română	1	-	1	1f/r (Enciclopedia Moldovei)	1
17.	**Institutul Integrare Europeană și Științe Politice**	09.00.03	Istoria filozofiei	1	1	-	-	-
		09.00.13	Filosofie socială, antropologie filosofică, filosofia culturii	1	1	-	-	-
		22.00.03	Sociologie economică și demografie	1	-	1	-	-
		22.00.04	Structură socială, instituții și procese sociale	1	-	1	-	1
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	1	-	1	1f/r (Enciclopedia Moldovei)	1
18.	**Institutul de Istorie, Stat și Drept**	07.00.01	Istoria Moldovei (pe perioade)	1	-	1	-	-
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1	-	1
		12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	1	-	-	1
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional,internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	1	1	-	-	-
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie;drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1	-	-
		12.00.10	Drept internațional public	1	1	-	-	-
19.	**Universitatea Academiei de Științe a Moldovei**	03.00.12	Fiziologia vegetală	2	1	1	-	-
		03.00.03	Biologie moleculară	2	1	1	-	-
		03.00.15	Genetică	2	1	1	-	-
II. Ministerul Educației				**120**	**52**	**68**	**4**	**6**
1.	**Universitatea de Stat din Moldova**	01.01.06	Logica matematică, algebra și teoria numerelor	1	1	-	-	-
		01.01.07	Matematica de calcul	1	1	-	-	-
		01.01.09	Cibernetică matematică și cercetări operaționale	1	-	1	-	-
		01.04.10	Fizica și ingineria semiconductorilor	1	1	-	-	-
		01.05.01	Bazele teoretice ale informaticii; programarea calculatoarelor	1	-	1	-	-
		02.00.01	Chimie anorganică	1	1	-	-	-
		02.00.02	Chimie analitică	1	1	-	-	-
		02.00.03	Chimie organică	1	1	-	-	-
		02.00.20	Chimie ecologică	1	1	-	-	-
		03.00.05	Botanică	1	1	-	-	-
		03.00.12	Fiziologie vegetală	1	1	-	-	-
		03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	1	1	-	-	-
		03.00.15	Genetică	1	1	-	-	-
		05.17.10	Tehnologia produselor speciale (cu specificarea produselor)	1	1	-	-	-
		05.25.03	Bibliologie, biblioteconomie și bibliografie	1	-	1	-	-
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1	1 f/rUS Cahul	-
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	1	-	1	-	-
		07.00.06	Arheologie	2	1	1	-	-
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	1	-	1	-	-
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	2	-	2	-	-
		08.00.10	Finanțe, monedă, credit	1	1	-	-	-
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	1	-	1	-	-
		09.00.01	Ontologie și gnoseologie	1	1	-	-	-
		09.00.03	Istoria Filozofiei	1	-	1	-	-
		09.00.08	Filozofia și metodologia științei (pe domenii)	1	-	1	-	-
		10.01.01	Literatura română	1	1	-	-	-
		10.01.06	Literatura universală și comparată	1	-	1	-	-
		10.01.10	Jurnalism și științe ale comunicării	1	-	1	-	-
		10.02.01	Limba română	1	-	1	-	1
		10.02.04	Limbi germanice (l. Engleză)	1	-	1	1 f/r USComrat	-
		10.02.05	Limbi romanice (l. Franceză)	1	1	-	-	-
		10.02.05	Limbi romanice (l. spaniolă)	1	-	1	-	-
		10.02.19	Lingvistica generală (cu specificarea: sociologică, psihologică, contrastiv-tipologică, structurală, matematică, computațională)	1	1	-	-	-
		12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept	1	-	1	-	-
		12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	-	1	-	-
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii, dreptul protecției sociale)	1	-	1	-	-
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	1	-	1	-	-
		12.00.10	Drept internațional public	1	-	1	-	-
		13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	-
		19.00.01	Psihologie generală	1	-	1	-	1
		22.00.01	Teoria, metodologia și istoria sociologiei	1	-	1	-	-
		22.00.04	Structură socială; instituți și procese sociale	1	-	1	-	-
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	1	-	1	-	-
		23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale	1	-	1	-	-
2.	**Academia de Studii Economice din Moldova**	01.05.05	Sisteme informaționale	1	-	1	-	-
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	2	1	1	-	-
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	2	1	1	-	-
		08.00.06	Marketing; logistică	1	-	1	-	1
		08.00.10	Finanțe, monedă, credit	2	1	1	-	-
		08.00.11	Statistică economică	1	1	-	-	-
		08.00.12	Contabilitate, audit, analiză economică	2	-	2	-	-
		08.00.13	Metode economico-matematice	1	1	-	-	-
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	1	1	-	-	-
		11.00.02	Geografie economică, socială și politică	2	1	1	1 f/r UST	-
3.	**Universitatea de Stat „A. Russo" din Bălți**	02.00.04	Chimie fizică	1	-	1	-	-
		10.01.01	Literatura română	1	1	-	-	-
		10.02.01	Limba română	1	-	1	-	-
		10.02.03	Limbi slave (l. rusă)	1	-	1	-	-
		10.02.05	Limbi romanice (limba franceză)	1	-	1	-	-
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (educație artistică; informatica)	1	-	1	-	1
4.	**Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă"**	07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	2	1	1	-	-
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	1	1	-	-	-
		13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	-
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	1	-	1	-	1
		13.00.03	Pedagogie specială	1	-	1	-	-

prin doctorat şi postdoctorat

bugetară) pentru anul de studii 2012 –2013

		19.00.07	Psihologie pedagogică, psihologia dezvoltării, psihologia personalităţii	1	-	1	-	-
		19.00.10	Psihologie specială	1	-	1	-	-
5.	**Universitatea de Stat din Tiraspol**	01.01.02	Ecuaţii diferenţiale	1	1	-	-	-
		01.01.04	Geometrie şi topologie	1	1	-	-	-
		01.04.07	Fizica stării condensate	1	-	1	-	-
		11.00.01	Geografie fizică, geofizica şi geochimia landşafturilor	1	-	1	1 f/r USComrat	-
		13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1	-	-
		13.00.02	Teoria şi metodologia instruirii (pe discipline)	1	1	-	-	-
6.	**Universitatea de Stat de Educaţie Fizică şi Sport**	13.00.04	Teoria şi metodologia educaţiei fizice, antrenamentului sportiv şi a culturii fizice de recuperare	2	1	1	1 f/r UST	-
7.	**Universitatea Tehnică a Moldovei**	01.04.02	Fizica teoretică şi matematică	1	1	-	-	-
		01.04.10	Fizica şi ingineria semiconductorilor	1	1	-	-	-
		01.05.03	Tehnologii informaţionale	2	1	1	-	-
		01.05.04	Modelare matematică, metode matematice, produse program	1	-	1	-	-
		01.05.05	Sisteme informaţionale	1	1	-	-	-
		05.02.02	Teoria maşinilor şi organe de maşini	1	1	-	-	-
		05.02.08	Tehnologia construcţiei de maşini	1	-	1	-	-
		05.03.01	Procedee şi utilaje de prelucrare mecanică şi fizico-tehnică (pe ramuri)	2	1	1	-	-
		05.05.04	Maşini pentru construcţii, drumuri şi mine	1	1	-	-	-
		05.09.01	Electromecanică, maşini electrice, sisteme de acţionare, aparate şi dispozitive electrice	2	1	1	-	-
		05.11.16	Aparate, sisteme şi metode de măsurare, informare, control şi diagnostic (pe ramuri)	1	1	-	-	-
		05.12.14	Sisteme, reţele şi dispozitive de telecomunicaţii	1	-	1	-	-
		05.13.13	Calculatoare, sisteme de calcul şi reţele informaţionale	2	1	1	-	-
		05.14.02	Centrale electrice (partea energetică) reţele electrice, sisteme electroenergetice şi dirijarea lor	2	1	1	-	1
		05.18.01	Tehnologia produselor alimentare (cu specificarea produselor şi procedeelor)	2	1	1	-	-
		05.18.07	Tehnologia băuturilor alcoolice şi nealcoolice	1	1	-	-	-
		05.18.12	Procese şi aparate în industria alimentară	1	1	-	-	-
		05.23.05	Materiale şi articole de construcţii	1	-	1	-	-
		05.27.01	Electronica corpului solid, microelectronică, nanoelectronică	2	1	1	-	-
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	1	1	-	-	-
		08.00.05	Economie şi management (în ramură)	2	1	1	-	-
		17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea: artă plastică, decorativă, aplicată)	2	1	1	-	-
		18.00.02	Arhitectura clădirilor civile, industriale şi agricole, tehnologii arhitecturale	2	1	1	-	-
8.	**Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei**	13.00.01	Pedagogie generală	1	1	-	-	-
		19.00.05	Psihologie socială	1	1	-	-	-
9	**Universitatea de Stat din Comrat**	08.00.05	Economie şi management (în ramură)	1	-	1	-	
		10.02.06	Limbi turcice (l. Găgăuză)	1	-	1	-	-
III.Ministerul Sănătăţii				**52**	**18**	**34**	-	**8**
1.	**Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţanu"**	03.00.04	Biochimie	1	-	1	-	-
		03.00.11	Histologie,citologie, biologia dezvoltării	1	-	1	-	-
		09.00.05	Etică	1	-	1	-	1
		09.00.08	Filozofia şi metodologia ştiinţei	1	1	-	-	-
		14.00.01	Obstetrică şi ginecologie	1	1	-	-	-
		14.00.02	Anatomia omului	1	-	1	-	-
		14.00.03	Endocrinologie	1	1	-	-	-
		14.00.04	Otorinolaringologie	1	1	-	-	-
		14.00.05	Boli interne (cu specificare: pulmunologie, gastroenterologie, hepatologie, nefrologie, diagnostic funcţional şi endoscopie)	2	1	1	-	-
		14.00.06	Cardiologie şi reumatologie	1	-	1	-	-
		14.00.07	Igienă	1	-	1	-	-
		14.00.09	Pediatrie	1	-	1	-	-
		14.00.10	Boli infecţioase	1	-	1	-	1
		14.00.11	Dermatologie şi venerologie	1	-	1	-	1
		14.00.13	Neurologie	1	1	-	-	-
		14.00.14	Oncologie şi radioterapie	1	-	1	-	-
		14.00.16	Fiziologie normală şi patologică	1	-	1	-	-
		14.00.18	Psihiatrie şi narcologie	1	1	-	-	-
		14.00.21	Stomatologie	2	1	1	-	**1**
		14.00.22	Ortopedie şi traumatologie	2	1	1	-	-
		14.00.24	Medicină legală	1	-	1	-	-
		14.00.25	Farmacologie, farmacologie clinică	1	-	1	-	**1**
		14.00.26	Ftiziopneumologie	1	-	1	-	-
		14.00.27	Chirurgie	1	-	1	-	1
		14.00.28	Neurochirurgie	1	-	1	-	-
		14.00.29	Hematologie şi transfugiologie	1	-	1	-	-
		14.00.30	Epidemiologie	1	-	1	-	-
		14.00.33	Medicină socială şi management	1	-	1	-	-
		14.00.35	Chirurgie pediatrică	1	-	1	-	-
		14.00.36	Diagnostic de laborator, imunologie şi alergologie	1	-	1	-	-
		14.00.37	Anesteziologie şi reanimatologie	1	-	1	-	-
		14.00.40	Urologie	1	1	-	-	1
		14.00.46	Medicină tradiţională	1	1	-	-	-
		15.00.01	Farmacie	1	-	1	-	-
2.	**Institutul de Cercetări Ştiinţifice în domeniul Ocrotirii Sănătăţii Mamei şi Copilului**	14.00.01	Obstetrică şi ginecologie	1	1	-	-	-
		14.00.09	Pediatrie	1	-	1	-	-
3.	**Institutul de Cardiologie**	14.00.06	Cardiologie şi reumatologie	2	1	1	-	-
		14.00.44	Chirurgie cardiovasculară	1	1	-	-	-
4.	**Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc"**	14.00.26	Ftiziopneumologie	1	-	1	-	-
		14.00.36	Diagnostic de laborator; Imunologie şi alergologie	1	-	1	-	-
5.	**Institutul Oncologic**	14.00.14	Oncologie şi radioterapie	3	2	1	-	1
6.	**Centrul Naţional de Sănătate Publică**	14.00.07	Igienă	1	-	1	-	-
		14.00.30	Epidemiologie	1	-	1	-	-
7.	**Institutul de Neurologie şi Neurochirurgie**	14.00.13	neurologie	1	1	-	-	-
		14.00.28	neurochirurgie	2	1	1	-	-
IV.Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare				**30**	**12**	**18**	-	**1**
1.	**Universitatea Agrară de Stat din Moldova**	03.00.13	Fiziologia omului şi animalelor	1	-	1	-	-
		05.20.02	Electrificarea şi automatizarea agriculturii	1	1	-	-	-
		05.20.03	Exploatarea şi menţinerea tehnicii agricole şi celei din industria prelucrătoare	1	-	1	-	-
		06.01.11	Protecţia plantelor	1	-	1	-	-
		06.01.06	Legumicultură	1	-	1	-	-
		06.01.07	Pomicultură	1	-	1	-	-
		06.01.08	Viticultură	1	1	-	-	-
		06.01.15	Agroecologie	1	1	-	-	-
		06.02.02	Alimentaţia animalelor şi tehnologia furajelor	1	1	-	-	-
		06.02.04	Tehnologia creşterii animalelor şi obţinerii produselor animaliere	1	-	1	-	-
		08.00.05	Economie şi management (în ramură)	1	-	1	-	-
		08.00.12	Contabilitate; audit; analiză economică	1	-	1	-	-
		16.00.01	Terapie veterinară	1	-	1	-	-
		16.00.03	Microbiologie, virusologie, epizootologie, micologie şi imunologie veterinară	1	1	-	-	-
		16.00.05	Chirurgie veterinară	1	1	-	-	-
		05.24.04	Cadastru, monitorizarea şi reglementarea funciară	1	-	1	-	-
2.	**Institutul de Pedologie, Agrochimie şi Protecţie a Solului "Nicolae Dimo"**	03.00.27	Pedologie	1	1	-	-	-
		06.01.03	Agropedologie	1	1	-	-	-
		06.01.04	Agrochimie	1	1	-	-	-
3.	**Institutul Ştiinţifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie şi Medicină Veterinară**	06.02.01	Ameliorarea şi biotehnologia reproducerii animalelor	1	-	1	-	-
		06.02.02	Alimentaţia animalelor şi tehnologia furajelor	1	-	1	-	-
		16.00.03	Microbiologie, virusologie, epizootologie, micologie şi imunologie veterinară	1	-	1	-	-
4.	**Institutul Ştiinţifico-Practic de Horticultură şi Tehnologii Alimentare**	05.18.01	Tehnologia produselor alimentare (cu specificarea produselor şi procedeelor)	1	-	1	-	-
		05.18.03	Tehnologia păstrării şi prelucrării produselor vegetale	1	1	-	-	-
		05.18.07	Tehnologia băuturilor alcoolice şi nealcoolice	1	-	1	-	**1**
		06.01.07	Pomicultură	1	-	1	-	-
		06.01.08	Viticultură	1	-	1	-	-
		06.01.11	Protecţia plantelor	1	1	-	-	-
5.	**Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro"**	05.20.01	Mecanizarea agriculturii	1	1	-	-	-
6.	**Institutul Ştiinţifico-Practic de Fitotehnie (Porumbeni)**	06.01.05	Ameliorarea şi producerea seminţelor	1	-	1	-	-
V. Ministerul Culturii				**2**	**1**	**1**	-	-
1.	**Academia de Muzică, Teatru şi Arte Plastice**	17.00.01	Arte audio-vizuale (cu specificarea: artă teatrală, artă muzicală, artă cinematografică, televiziune şi alte genuri de artă audiovizuală)	2	1	1	-	-
VI. Ministerul Afacerilor Interne				**2**	-	**2**	-	-
1.	**Academia „Ştefan cel Mare"**	12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituţional, administrativ,poliţienesc, militar, financiar, vamal, informaţional, ecologic); organizarea şi funcţionarea instituţiilor de drept	1	-	1	-	-
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuţional; teoria activităţii investigativ-operative)	1	-	1	-	-
VII. Academia de Administrare Publică pe lîngă Preşedintele Republicii Moldova				4	**2**	**2**	-	-
Academia de Administrare Publică pe lîngă Preşedintele RM		25.00.01	Teoria, metodologia şi istoria administraţiei publice	2	1	1	-	-
		25.00.02	Organizarea şi dirijarea în instituţiile administraţiei publice; servicii publice	2	1	1	-	-
TOTAL				**278**	**125**	**153**	**4**	**23**

Continuare în pag.10

PLANUL de admitere la studii de doctorat prin contract

pentru anul de studii 2012-2013

Nr. d/o	Instituția organizatoare și apartenența ei departamentală	Cifrul specialității	Denumirea specialității	Doctorat: total	inclusiv: zi	f/r
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
ACADEMIA DE ŞTIINŢE A MOLDOVEI				**24**	**3**	**21**
1.	Institutul de Economie, Finanțe și Statistică	08.00. 05	Economie și management (în ramură)	3	1	2
		08.00.10	Finanțe; monedă; credit	3	1	2
2.	Institutul de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică	06.01.11	Protecția plantelor	2	1	1
5.	Institutul Integrare Europeană și Științe Politice	09.00.03	Istoria filozofiei	1	-	1
		09.00.13	Filozofie socială, antropologie filozofică, filozofia culturii	1	-	1
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	2	-	2
6.	Institutul de Istorie, Stat și Drept	07.00.01	Istoria Moldovei (pe perioade)	1	-	1
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	1	-	1
		12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept	1	-	1
		12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	2	-	2
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	1	-	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	2	-	2
		12.00.10	Drept internațional public	2	-	–
		23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale	2	-	2
	MINISTERUL EDUCAȚIEI			**150**	**42**	**108**
1.	Universitatea de Stat din Moldova	01.01.09	Cibernetică matematică și cercetări operaționale	2	-	2
		01.05.01	Bazele teoretice ale informaticii; programarea calculatoarelor	2	-	2
		03.00.13	Fiziologia omului și animalelor	1	-	1
		03.00.16	Ecologie	1	-	1
		05.25.03	Bibliologie, biblioteconomie și bibliografie	1	-	1
		07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	3	1	2
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	2	1	1
		07.00.06	Arheologie	2	1	1
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	2	1	1
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	2	-	2
		08.00.10	Finanțe; monedă; credit	2	1	1
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	2	-	2
		09.00.03	Istoria filozofiei	2	-	2
		09.00.08	Filozofia și metodologia științei	1	-	1
		10.01.01	Literatura română	1	-	1
		10.01.10	Jurnalism și științe ale comunicării	2	1	1
		10.02.01	Limba română	1	-	1
		10.02.04	Limbi germanice (l. Engleză)	2	-	2
		10.02.05	Limbi romanice (l. Franceză)	1	-	1
		10.02.05	Limbi romanice (l. spaniolă)	1	-	1
		10.02.19	Lingvistica generală (cu specificarea: sociologică, psihologică, contrastiv-tipologică, structurală, matematică, computațională)	2	1	1
		12.00.01	Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept	1	-	1
		12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	1	-	1
		12.00.03	Drept privat (cu specificarea: civil, familial, procesual civil, notarial, al afacerilor, informațional, internațional privat, dreptul muncii; dreptul protecției sociale)	2	1	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	2	-	2
		12.00.10	Drept internațional public	2	1	1
		13.00.01	Pedagogie generală	3	1	2
		19.00.01	Psihologie generală	2	2	-
		23.00.01	Teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice	1	-	1
		23.00.04	Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale	2	-	2
2.	Academia de Studii Economice din Moldova	08.00.01	Economie politică; doctrine economice	3	1	2
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	3	2	1
		08.00.06	Marketing; logistică	2	1	1
		08.00.10	Finanțe, monedă, credit	4	2	2
		08.00.11	Statistică economică	1	-	1
		08.00.12	Contabilitate; audit; analiză economică	2	1	1
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	3	2	1
3.	Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”	07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	2	1	1
		07.00.03	Istoria universală (pe perioade)	2	-	2
		13.00.01	Pedagogie generală	4	2	2
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	4	2	2
		13.00.03	Pedagogie specială	3	1	2
		19.00.07	Psihologie pedagogică, psihologia dezvoltării, psihologia personalității	3	1	2
		19.00.10	Psihologie specială	3	1	2
4.	Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți	10.01.01	Literatura română	1	-	1
		10.02.01	Limba română	1	-	1
		10.02.03	Limbi slave (l. rusă)	1	-	1
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (educație artistică)	1	-	1
5.	Universitatea de Stat din Tiraspol	13.00.01	Pedagogie generală	1	-	1
		13.00.02	Teoria și metodologia instruirii (pe discipline)	1	-	1
6.	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport	13.00.04	Teoria și metodologia educației fizice, antrenamentului sportiv și a culturii fizice de recuperare	5	2	3
7.	Universitatea Tehnică a Moldovei	01.05.03	Tehnologii informaționale	1	-	1
		01.05.04	Modelare matematică, metode matematice, produse program	2	1	1
		01.05.05	Sisteme informaționale	1	-	1
		05.13.13	Calculatoare, sisteme de calcul și rețele informaționale	1	-	1
		05.18.01	Tehnologia produselor alimentare (cu specificarea produselor și procedeelor)	1	-	1
		05.18.12	Produse și aparate în industria alimentară	1	1	-
		08.00.01	Economie politică; doctrine economice	1	-	1
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	3	1	2
		17.00.04	Arte vizuale (cu specificarea; artă plastică, decorativă aplicată)	2	2	-
8.	Institutul de Științe ale Educației	13.00.01	Pedagogie generală	3	1	2
		19.00.05	Psihologie socială	2	1	1
9	Universitatea Liberă Internațională din Moldova	07.00.02	Istoria românilor (pe perioade)	2	-	2
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	4	1	3
		08.00.10	Finanțe; monedă, credit	1	-	1
		08.00.14	Economie mondială; relații economice internaționale	4	1	3
		10.02.04	Limbi germanice (l. Engleză)	3	-	3
		10.02.05	Limbi romanice (l. Franceză)	2	-	2
		12.00.01	Teoria statului și dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept	2	-	2
		12.00.02	Drept public (constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic) organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	2	-	2
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	2	-	2
		19.00.05	Psihologie socială	2	1	1
10	Universitatea Cooperatist Comercială din Moldova	05.18.15	Merceologia produselor alimentare	2	1	1
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	1	-	1
		08.00.06	Marketing; logistică	1	-	1
		08.00.10	Finanțe; monedă; credit	1	-	1
		08.00.12	Contabilitate; audit; analiză economică	1	-	1
		08.00.13	Metpde economico-matematice	1	-	1
	MINISTERUL SĂNĂTĂȚII			**21**	**3**	**18**
1.	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	14.00.01	Obstetrică și ginecologie	1	-	1
		14.00.03	Endocrinologie	1	-	1
		14.00.19	Imagistică medicală	2	-	2
		14.00.21	Stomatologie	2	-	2
		14.00.27	Chirurgie	3	1	2
		14.00.28	Neurochirurgie	1	-	1
		14.00.33	Medicină socială și management	1	-	1
		14.00.36	Diagnostic de laborator; imunologie și alergologie	1	-	1
		15.00.01	Farmacie	1	-	1
	IMSN Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”	14.00.26	Ftiziopneumologie	1	-	1
		14.00.36	Diagnostic de laborator; Imunologie și alergologie	1	-	1
	Institutul Oncologic	14.00.14	Oncologie și radioterapie	2	-	2
7.	Institutul de Neurologie și Neurochirurgie	14.00.13	neurologie	2	1	1
		14.00.28	neurochirurgie	2	1	1
	MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE			**3**	**1**	**2**
1.	Universitatea Agrară de Stat din Moldova	06. 01.15	Agroecologie	1	-	1
		08.00.05	Economie și management (în ramură)	2	1	1
	MINISTERUL CULTURII					
1.	Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	17.00.01	Arte audio-vizuale (cu specificarea: artă teatrală, artă muzicală, artă cinematografică și alte genuri de artă audiovizuală)	4	2	2
	MINISTERUL AFACERILOR INTERNE			**4**	**2**	**2**
1.	Academia „Ștefan cel Mare”	12.00.02	Drept public (cu specificarea: constituțional, administrativ, polițienesc, militar, financiar, vamal, informațional, ecologic); organizarea și funcționarea instituțiilor de drept	2	1	1
		12.00.08	Drept penal (cu specificarea: drept penal; criminologie; drept procesual penal; criminalistică; expertiză judiciară; drept execuțional; teoria activității investigativ-operative)	2	1	1
	ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ PE LÂNGĂ PREŞEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA			**4**	**2**	**2**
	Academia de Administrare Publică pe lîngă Preşedintele Republicii Moldova	25.00.01	Teoria, metodologia și istoria administrației publice	2	1	1
		25.00.02	Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice	2	1	1
	TOTAL: 2012 - 2013			**210**	**56**	**154**

Pedagogul porneşte iarăşi la drum. Cu ce gânduri?

Continuare din pag.1

Apropo, nu putem să nu amintim că în anii de la urmă, ministerul de resort din România, practic, a rămas fără ministru, căci acolo miniştrii au început a se schimba atât de repede, încât devenise dificil a le memoriza numele: Ecaterina Adronescu, Daniel Funeriu, Ioan Mang, Liviu Marian Pop...

Dar iată că şi la noi – trei miniştri se perindă în fruntea ME în doar trei ani de guvernare AIE.

Cui nu i-a convenit Leonid Bujor, care a elaborat ceea ce pedagogii numesc Constituţia şcolii – Codul Educaţiei?

Cui nu i-a convenit Mihail Şleahtiţchi?

Îi stă mai bine acum lui Bujor consilier al premierului Vlad Filat? Ce stare de spirit poate induce în sânul maselor această situaţie de nesiguranţă şi provizorat? De ce un Cherdivarenco sau Zidu puteau să fie, în RSSM, şi câte zece ani miniştri, lăsând câte o urmă luminoasă în Educaţie, iar miniştrii de astăzi nici nu reuşesc să demareze ceva mai de durată că sunt destituiţi? Fireşte, astfel, şcoala e debusolată. Un număr considerabil de cadre didactice îşi permite abateri grave de la conduita morală, în loc să le dea elevilor cunoştinţe, profesorii le cer comisioane.

Viitor cumpărat cu bani? Unde s-a mai văzut aşa ceva?

Suntem siguri că la Preşedinţie Mihail Şleahtiţchi nu-şi va schimba nici opţiunile, nici caracterul. Cu certitudine, din anturajul şefului statului te poţi pronunţa asupra Educaţiei poate mai răspicat şi decât din postul de ministru. Or, Mihail Şleahtiţchi, cu voinţa sa, acum şi cu ambiţia incitată puternic, va dori negreşit să rămână el însuşi, poate, şi să forţeze nota.

Iar Preşedintele Nicolae Timofti a demonstrat cu acest gest că oameni ca Şleahtiţchi nu sunt de ignorat. Dacă am înţeles corect, el l-a invitat să-l angajeze înainte de a se şti că la ME vine un nou conducător. Deci, de la Preşedinţie, noul consilier se va putea exprima mai ferm, doar cuvântul său va fi cuvântul Preşedintelui Republicii Moldova.

Nu credem că Şleahtiţchi e dintre acei oameni care depun atât de uşor armele. Iar Preşedintele Timofti este el însuşi un luptător.

În viaţa politică, gestul dlui Nicolae Timofti este revelator. El a demonstrat societăţii că ambiţiilor politice ale unor lideri de partide, care se ţin cu dinţii de algoritmul guvernării, li se poate pune stavilă. Şeful statului nu s-a lăsat influenţat sau impresionat de dizgraţia în care Vlad Filat l-a aruncat odinioară pe Mihail Şleahtiţchi, retrăgându-i şi mandatul de vicepreşedinte al PLDM.

Nu putem exclude şi altceva – poate că politicienii din fruntea bucatelor vor să demonstreze că-s mai buni decât comuniştii – doar nici Vancea, nici Sima, nici Beniuc, nici Ţvircun, nici Şavga, fiind demişi, nu au fost tratati cu mare atenţie, aproape toţi au fost lăsaţi pe drumuri. Poate că noii demnitari vor să demonstreze că ei au grijă de oameni, mai ales de activiştii care le-au curăţat drumul ascensiunii (ne referim la cazul lui Filat).

Chiar şi aşa, nimeni nu neagă virtuţile personale ale celor doi foşti miniştri, Bujor şi Şleahtiţchi, ele contează foarte mult. Cine a fost virtuos într-un anumit concurs de împrejurări, va fi poate şi mai bun într-o nouă ipostază.

Vrem să credem că Mihail Şleahtiţchi va contribui nu doar la promovarea mai rapidă a noului Cod al Educaţiei, ci va insista ca el să fie şi redactat pentru a-l ajusta la imperativele recente. Doar aşa şcoala va scăpa mai repede de racilele de ieri şi va începe o viaţă nouă - aceea pe care el o întrevedea şi trasa în scurta perioadă de aflare la conducerea ME.

El a demonstrat că poate stăpâni situaţia cu abilitate şi diplomaţie. O mostră în acest sens e şi răspunsul său la întrebarea: de ce totuşi a plecat de la ME? „Pe de o parte, a fost dorinţa prim-ministrului de a face remanieri în Guvern, iar pe de altă parte, dorinţa preşedintelui Timofti de a-şi completa echipa, iar la confluenţa acestor dorinţe s-a întâmplat să apară şi numele meu. Am acceptat cu plăcere propunerea preşedintelui Timofti de a face parte din echipa dumnealui şi consider că aflarea mea acolo este în beneficiul societăţii moldoveneşti".

Ar fi putut spune cineva mai fin aceste lucruri?

Şleahtiţchi a precizat atunci că invitaţia de a deveni consilier prezidenţial i-a fost făcută de preşedintele Timofti, "încă acum o lună".

Şi schimbarea miniştrilor, şi marele tărăboi de la BAC, şi intenţia Guvernului de a lovi dureros în pedagogii pensionari îi face pe angajaţii şcolii să vină către 1 septembrie cu gânduri diferite. Nu toate sunt înălţătoare şi mobilizatoare. E atât de necesară însă o stare de bine. Măcar în această zi. **(T.R.)**

ECOURI: „ŞCOALA, ÎNCOTRO?"

FACTORUL UMAN: cauza declinului moral

Întrucât învăţământul preuniversitar şi-a pierdut aproape toate instrumentele de evaluare calitativă şi obiectivă, iar într-o situaţie asemănătoare se află şi învăţământul superior, colegial şi profesional secundar, ar fi firesc să ne întrebăm: ce facem mai departe?
Consider binevenită invitaţia redacţiei de a participa la dezbaterea colectivă: „Şcoala, încotro?"

Nu-mi pot însă imagina cât de obiectivi ar putea fi participanţii la discuţie, căci de pierderea acestor instrumente se fac vinovate, în primul rând, cadrele didactice (adică noi, dragi colegi). Altceva ar fi dacă s-ar solidariza cu noi în această discuţie şi celelalte instituţii media, ca la întrebarea „Şcoala, încotro?" să răspundă şi comunitatea părinţilor, şi responsabilii din administraţia publică centrală şi locală – întreaga societate. În opinia mea, toţi suntem vinovaţi de situaţia creată, însă anume structurile administrative l-au adus pe cadrul didactic la sapă de lemn. Or, sărăcia lucie a păturilor largi nu favorizează nicidecum opera de purificare morală şi spirituală. De bună seamă, interesant ar fi să aflăm cum văd toţi cetăţenii stârpirea corupţiei din învăţământ doar cu lozinci de genul „Corupţia omoară educaţia!"?

E nevoie, poate, să se întrebe – şi pedagogii, şi părinţii, şi elevii, şi societatea: la ce bun atâtea testări anuale şi finale? Cât de logice şi justificate sunt examenele de BAC, dacă la admiterea în liceu sunt acceptaţi toţi (şi chiar fără examene)? Doar liceul nu e o şcoală de meserii? Şi dacă se permite să dea buzna toţi buluc, iar după trei ani să fie admişi la examenele de BAC, de ce ne mirăm că ele peste tot s-au transformat într-un bâlci: cine dă mai mult? Dacă pe aceşti terchea-berchea i-ai înmatriculat prosteşte, ei te prostesc la BAC. Oare în cei trei ani de liceu nu se vede cine merită şi cine nu să fie admis la bacalaureat?

Sau poate că-i mai bine să luăm aminte la ceea ce a spus academicianul Solomon Marcus în "Tribuna Învăţământului": "Dacă nu se ridică elevii la nivelul bacalaureatului, coborâm noi bacalaureatul la nivelul lor. Şi astfel, ne facem că rezolvăm problemele, eludând rădăcinile lor profunde. Mereu tratăm educaţia ca suferind doar de o gripă trecătoare, ignorând cancerul care o roade de multă vreme".

În altă ordine de idei, referindu-ne la modalitatea de a susţine aceste examene cu teste, haideţi să ne amintim cum erau susţinute examenele în clasele absolvente pe timpul sovieticilor. Cred că nu aţi uitat acele cărticele cu bilete ce conţineau întrebările pentru examene la toate obiectele. Oare nu era mai bună acea modalitate? În acele comisii de examene elevii îşi vedeau propriii profesori, care i-au învăţat şi care nu puteau să le pună o notă subiectivă, o puneau doar pe cea meritată. Profesorii o generalizau din sute şi sute de date şi concluzii despre aceşti elevi. Cred că pe atunci nota era mult mai obiectivă şi mult mai cu pondere.

* * *

Acum, mai ales după cele întâmplate la sesiunea curentă de BAC, ne întrebăm: oare de câte licee are nevoie (reală!) Republica Moldova? Câte licee ar trebui să fie în unitatea dumneavoastră teritorial-administrativă? Cine se poate bucura de dreptul de a fi profesor de liceu? **(Soltana PERJU, pedagog, mun. Chişinău)**

Ministerul Educaţiei îşi bate joc de liceeni

Citim în „Tribuna Învăţământului" din 23 iulie – 5 august 2012: „După eşecul înregistrat anul trecut, spune prof. Marius Nistor, preşedintele executiv al FSI "Spiru Haret", după un bacalaureat organizat de fostul ministru Daniel Funeriu, nu s-au luat niciun fel de măsuri remediale menite să contribuie la scăderea procentului celor care nu au reuşit să promoveze acest examen foarte important. Vinovaţi sunt cei care au condus Ministerul Educaţiei, cei care, conform legii, aveau posibilitatea să organizeze un bacalaureat diferenţiat. Au amânat punerea în aplicare a acelui articol din Legea Educaţiei, respectiv Legea nr. 1/2011, care ar fi dat elevilor şanse mult mai mari să promoveze un examen de bacalaureat în concordanţă cu competenţele pe care ei le-au câştigat pe perioada învăţământului liceal".

Urmează însă cea de-a doua sesiune de bacalaureat din România pe care „Tribuna Învăţământului" îşi va concentra atenţia în următoarele săptămâni, apoi se va vedea ce este de făcut pentru ca *„scenariul de coşmar de care vorbeam să nu se petreacă"*.

Este oare şi în Codul Educaţiei din RM un articol asemănător cu cel din Legea Educaţiei din România, care ar spori şansele liceenilor de a promova bacalaureatul? Ce şanse au în viaţă elevii care au picat la BAC?

De ce, dacă ne-am pripit cu desfiinţarea şcolii medii de 11 ani şi cu deschiderea liceelor în tot cuprinsul republicii, dacă e clar că liceele s-au compromis, nu se grăbeşte nimeni să se gândească serios la soarta elevilor? Sute de elevi au rămas şi fără studii medii, dar şi fără studii liceale (adică fără viitor). De ce să nu fie admişi în alt tip de instituţii cei cu o restanţă sau două la bacalaureat, ca să poată face studii de specialitate, să-şi croiască un drum în viaţă?

Anul acesta Guvernul a mers în întâmpinare şi a permis celor care au picat BAC-ul să-şi continue studiile. Dar ce va fi mai departe?

Să ascultăm ce spune şi un alt confrate român, prof. Simion Hăncescu, liderul FSLI, în articolul „Educaţia românească lansează în viaţă a doua generaţie pierdută" din publicaţia amintită: „Din păcate, situaţia acestor oameni nu este roză deloc. Mulţi dintre ei vor ajunge muncitori necalificaţi, o parte vor mai încerca în viitor să ia acest examen, dar, din păcate, cu şanse infime, trecerea timpului îşi va pune amprenta asupra lor în sens negativ, deoarece vor uita şi puţinul pe care l-au acumulat în cei patru ani de liceu, mulţi vor fi şomeri, vor încasa şomajul o perioadă de timp, după care vor încerca să plece din ţară, în vreme ce alţii vor fi întreţinuţi de familie... Nu ştiu, situaţia lor este de-a dreptul dramatică!".

Şi asta pentru că majoritatea celor care au picat la BAC ar fi trebuit să urmeze o şcoală profesională, de pe băncile căreia să plece cu o meserie învăţată. S-a gândit cineva din Ministerul Educaţiei al RM şi la acest aspect? **(Vicu DINVIS)**

"CHEIȚELE CUNOȘTINȚELOR" – grădinița micilor talente

În anul precedent de studii Grădinița „Cheițele Cunoştințelor" din sectorul Buiucani al capitalei a anunțat concurs pentru un specialist de engleză, care să posede cunoştințe lingvistice temeinice, dar şi să fie pe placul copiilor. Directoarea Greta Pelin şi metodista Emilia Tutunaru m-au invitat la o convorbire, mi-au examinat CV-ul, după care au asistat la o oră de probă şi m-au angajat. Astfel, ziaristica pedagogică mi se îmbină armonios cu pedagogia practică. Colectivul grădiniței e unit, cu o bună pregătire. Regula numărul 1 aici e simplă – Învățăm prin joc. Grădinița e dotată cu o bază didactico-materială solidă şi se constituie din patru grupe: "Fluturaşii" (2-3 ani), "Albinuțele" (3-4 ani), "Prichindel" (4-5 ani) şi "Abeceluş" (6-7 ani). Fiecare educator se specializează pe o anumită vârstă.

Primul lucru constatat de angajatul-ziarist: munca de educator e foarte grea! Dar, pe de altă parte, şi plină de surprize. Pentru a face față, trebuie, mai întâi, să te îndrăgească copiii. Ca să fii respectată, ascultată, trebuie să ştii bine psihologia copilului. Îți reuşeşte numai dacă-i iubeşti pe copii şi eşti inițiat în probleme de pedagogie, psihologie.

* * *

Educatorii şi direcția îi implică pe copii în activități cu tematici şi moduri de organizare diferite. La şedințele metodice ale dnei Tutunaru fiecare educator vine cu idei, comunicări, informații originale, se discută scenariul activităților: fie dedicate Zilei de 8 martie, fie sărbătorilor pascale, Zilei Drapelului, Zilei copilului etc. Sunt şi acum sub impresia pregătirilor de sărbătorile pascale. Cu două săptămâni înainte, educatorii şi micuții au semănat grâu în lăzi, astfel ca în preajma sărbătorilor el să fie verde şi des. Ajutate de educatori şi dădace, toate cele 4 grupe au frământat aluatul şi au pregătit câte o coptură în formă de mieluț. Au copt şi câte o pască pentru a o sfinți la biserică cu părinții. Mieluții i-au aşezat pe grâul crescut, ca pe o pajişte verde. Fiecare grupă s-a străduit să reflecte atmosfera sărbătorii.

S-au făcut filme şi poze afişate în holul de la intrare. În grupele "Fluturaşii" şi "Albinuțele" cele mai multe lucrări (mieluți, iepuraşi, ouă pictate, desene colorate, fluturaşi etc.) au fost realizate de educatoare.

În grupele mai mari atât copiii, cât şi părinții au fost implicați în concursul pentru cel mai reuşit coş de Paşti. În grupa "Prichindel" te simțeai ca într-o poveste - atmosfera era caldă, prietenoasă, lucrările confecționate produceau o impresie copleşitoare.

Nu cedau nici Abeceluşii. La tablă erau expuse lucrări ce reflectau cunoştințele despre aceste sărbători, în clasă - aplicații, desene etc. Toate au culminat cu o impresionantă activitate artistică ca, în final, directoarea Greta Pelin şi metodista Emilia Tutunaru să premieze cele mai bine amenajate grupe.

* * *

Munca în această grădiniță este pentru mine o mare delectare spirituală. Voinicii mei din grupa "Albinuțele", la doar 3 anişori învățau cu atâta sârg engleza, recitau cu vervă poeziile şi gesticulau emotivi, demonstrând că înțeleg semnificația cuvintelor rostite.

Dominic, Damian, Artina, Cezar, Francesca, Alex şi ceilalți din grupa "Prichindel" m-au cucerit prin zâmbetele zglobii, prin libertatea în gândire, prin curiozitatea impetuoasă. Ei aveau deja o pregătire bună grație dnei Natalia Brânza, fosta lor profesoară de engleză. Eu am continuat munca în acelaşi ritm. Vocabularul nou, pronunția, versurile, cântecele – pe toate discipolii mei le însuşeau fără mari dificultăți. Fiecare zi era o provocare, fiecare lecție – un joc, un zâmbet şi, finalmente, o laudă pentru fiecare succes repurtat.

Copiii din grupa "Abeceluş" impresionau prin maturitate, spirit creativ, dorința de a acumula cunoştințe. Aici am descoperit – fiți atenți! – cum se înfiripă primele iubiri, primele prietenii, pasiuni. Copiii sunt atât de sinceri, nu ascund nimic: dacă iubesc, o spun deschis şi tare. Am descoperit un copil-minune, Serghei – el prinde totul din mers, orice cuvânt nou din limba engleză ți-l asimilează momentan, dar nu oricum, ci odată şi pentru totdeauna. Are o memorie fenomenală, o logică oarecum nefirească pentru vârsta lui. În această grupă a dnei Ana Camerzan am descoperit şi alte talente în devenire: Alina, Gabi, Rostic, Bety, Dan, Sandu şi ceilalți - toți cu un potențial intelectual avansat.

E o plăcere să munceşti pentru dezvoltarea creativă a acestor copii, să-i implici în permanență în variate activități: arta plastică, educația muzicală, dansuri, taekwondo etc. Ceea ce şi face zi de zi grădinița cu mica sa echipă.

* * *

Acum, copiii au mai crescut. Pe parcursul verii, "Fluturaşii" au avansat şi au fost primiți cu brațele deschise de dna Viorica Mursa în grupa "Albinuțele". Cei din grupa "Albinuțele" au mers în grupa doamnelor Elena Teleţchi şi Natalia Brânză – "Prichindel". Iar cei care au frecventat anul trecut grupa "Prichindel" – au mers la dna Ana Camerzan pentru a-i pregăti de şcoală. Doar cei care mai ieri erau Abeceluşi astăzi nu mai sunt aici, au devenit elevi şi-i aşteaptă primul clopoțel la şcoală. Ei au spus deja *Adio, grădiniță!* pentru a face loc unui *Bună ziua, Şcoală!*

Elena VOROTNEAC

Tragedia de la Ungheni

Această tragedie a avut un răsunet pe întreg teritoriul Moldovei. Un accident rutier cu un bilanț îngrozitor: 13 morți şi 37 de grav răniți, îmbarcați într-un mijloc de transport de pasageri cu o capacitate de doar 17 locuri.

Tragedia s-a consumat, dar au rămas multe incertitudini. Timp de mai multe săptămâni se caută vinovații. Dar de ce să-i cauți dacă şoferul ştia că maşina sa nu-i proaspăt ieşită de pe conveier şi dacă el a fost atenționat că există unele probleme la frână? Cred că şi pneurile nu erau prea noi. Şi de ce atunci a ticsit de trei ori mai mulți pasageri decât capacitatea vehiculului? De ce el, om cu experiență, s-a încumetat să oprească motorul la vale, având atâta lume la bord? Doar se ştie că motorul, dacă-i pornit, chiar dacă cobori pe pantă, viteza e mult mai mică! Catastrofa ar fi putut fi evitată.

Pentru mine a fost un mare semn de întrebare şi comportamentul primarului, Dumnezeu să-l ierte. Se zice că despre morți ori nu se vorbeşte deloc, ori doar de bine. Dar cum a putut primarul să-şi urce soția şi fiica într-o „cutie de conserve"? A fost ales ca să rezolve problemele şi să-i protejeze pe oameni, însă el a mers pe mâna şoferului. Ştiți de ce scriu aceste rânduri? Pentru că mă gândesc şi la alți primari, şi la alți conducători de orice rang, implicit, la acei peste o sută de directori de şcoli din republică cărora le-au fost puse la dispoziție autobuze pentru a transporta elevii din alte sate. Dacă doreşti să ocupi o funcție, gândeşte-te mai întâi la obligațiuni, îndatoriri, nu doar la privilegii.

Să nu le fie cu supărare celor care-şi fac cinstit datoria, dar acei conducători care nu pot soluționa cele mai mici chestiuni trebuie să renunțe şi să plece.

Şi noi, şi Dumneavoastră, stimați cititori, am discutat mult pe marginea tragediei de la Ungheni, ea a fost mediatizată pe larg. Eu şi colegii mei ne-am zis că dacă am fi fost primari niciodată nu am fi urcat în acel autobuz, dar nici oamenilor nu le-am fi permis s-o facă. Am fi găsit un alt mijloc de transport, am fi propus ca autobuzul să mai facă un drum până la Morenii Noi şi înapoi, două rute…

Un coleg mi-a zis: „Pe tine niciodată nu te-ar fi ales primar!". A zis aşa, pentru că m-a văzut, probabil, cea mai revoltată. De bună seamă, nu-mi pot găsi locul. Colegul a continuat: „Nu vei fi, pentru că nu vei închina la bar cu consătenii, pe unul l-ai probozi că nu are grijă de copii, pe altul că-şi bate soția, iar pe al treilea că trage chiulul şi nu vrea să lucreze… Şi cine o să te aleagă?".

El vorbea, iar eu mi-am amintit de o țară în care a devenit preşedinte o persoană din rândurile minorităților sexuale din simplul motiv că în acea țară 50 +1 locuitori erau minorități sexuale.

Am folosit termenul „cutie de conserve", pentru că, într-una din zile, după ce în Chişinău au fost verificate microbuzele tot cam de 17 locuri, eu mergeam pe stradă cu un coleg şi el m-a întrebat: „Vrei să vezi o cutie de conserve?". Mi-a arătat un maxi-taxi ticsit până la refuz cu pasageri. Am „adoptat" cu colegul următoarea rezoluție: să-i obligăm, ca cetățeni, pe agenții de circulație sau pe alte persoane responsabile, să urce ei înşişi în astfel de microbuze şi să parcurgă de la un capăt la celălalt Chişinăul. Poate doar aşa vor putea trage concluziile de rigoare.

Dr. Iulia MALCOCI

Formation et développement des compétences de l'expression orale

On est conscient qu'un professeur doit apprendre toute sa vie et son travail est une interaction constante entre les trois "E", c'est-à-dire: Enfant-Enseignant-Enseignement.

Un professeur doit vivre avec son élève. On explique l'idée par l'acrostiche suivant:

E - écouter ses besoins et ses états d'âme.

L - légitimer ses attentes.

E - encourager son rêve et ses efforts.

V - valider son cheminement, vanter ses réussites.

E - enthousiasmer sa vie, évaluer ses progrès.

Le but final de l'apprentissage d'une langue étrangère est de faire l'élève parler, communiquer. P. Jiraud écrivait: "Les mots n'ont pas de sens, ils n'ont que des emplois". Si on apprend les mots, c'est pour les employer dans la communication, soit orale, soit écrite, et la meilleure façon de juger sur leur apprentissage est de les employer dans la pratique. Nous, les professeurs, nous devons former des auditeurs, des lecteurs et des parleurs sûrs d'eux, autonomes, conscients et satisfaits de réussir les tâches qu'on leur propose.

Apprendre aux élèves à parler une langue étrangère c'est leur apprendre à savoir transmettre ou savoir en demander oralement par les moyens de la langue étudiée de l'information d'ordre extralinguistique.

Le développement de l'aptitude d'expression orale suppose beaucoup d'activités intéressantes et motivantes. Il est important que l'atmosphère soit amicale, que règne un esprit de coopération au sein des groupes ou de la classe.

Ces activités sont: dialogue, jeu de rôle, simulation, expression personnelle, conversations situationnelles, voyages imaginaires, la méthode de brainstorming, la conversation, l'entretien téléphonique, l'interview, l'enquête, l'exposé, les débats, simulation sociale, les jeux linguistiques etc.

Je veux mentionner que dans ma pratique de travail j'utilise beaucoup de jeux linguistiques et des activités ludiques. C'est une source motivante pour développer l'expression orale.

Ils combinent l'utile, l'agréable et le plaisant. Par exemple:

Le jeu des «Pourquoi?»

Un élève se place devant le groupe et dit « Pourquoi tel objet comme une table? ». On lui répond- pour manger. Pourquoi manger? – Pour vivre. Pourquoi vivre? Pour… On peut aborder des thèmes socioculturels: pourquoi la famille, l'industrie, le chômage, les voyages etc...

L'activité « Je suis… »

L'objectif est de débloquer la parole, de développer la fluidité mentale et verbale avec improvisation. On peut au préalable dynamiser le groupe en utilisant l'espace de la sale: chacun marche et à un signal, une personne se met face au public et prend la parole. Il choisit un adjectif qui le qualifie et il improvise sur "je suis+ adjective".

Le mime, le narrateur et le traducteur

Objectif: débloquer la parole, raconter, jouer sur les registres de langue.

A se place et fait une action. Par exemple, il rentre chez lui, s'assied, etc. B et C sont debout sur deux chaises. B narre ce qu'il voit, mais peut anticiper si A ne fait pas grande chose ; C traduit ce qu'il raconte.

«Ça y est »

Objectif: être capable de raconter quelque chose en posant des questions.

Un élève prend une posture, un état et déclare "ça y est". Les autres lui posent des questions.

Les mots inducteurs

Objectif: être capable de raconter quelque chose. Prendre conscience que les mêmes mots, n'ont pas le même impact chez tous.

On écrit au tableau des groupes de 2 ou 3 mots. Tous les participants utilisent le même groupe de mots et font une petite improvisation. On peut compliquer le jeu en donnant plus de mots.

L'habitant de Sirius (planète)

Un élève est devant la classe. Il s'imagine qu'il est venu sur la terre de Sirius. Il ne comprend pas notre vie, notre civilisation et il pose de différentes questions. Par exemple : Pourquoi portez- vous des habits? Pourquoi il pleut? Pourquoi l'herbe est verte? Les élèves de la classe donnent leurs variantes de réponses. (Toutes les réponses sont acceptées)

Le concassage

Il s'agit de trouver toutes les utilisations possibles et imaginables d'un objet.

Par ex. "Une maison"-bâtir, vendre, dessiner, construire…

J'utilise encore une multitude d'activités comme "Diagonale de l'amour", "La poésie visuelle", "Chaise brûlante", "Monologues des mains, des pieds, des yeux…", "Portrait-soleil", "Jeu de KIM", "Je de l'Oie" etc.

D'habitude, les activités communicatives en classe de français visent à la formation de la compétence de communication, en insistant sur la langue en interaction.

Chaque méthode, technique, procédé, jeu de rôle, activité ludique dépend du niveau des élèves et de leur motivation.

Toutes les activités énumérées si- dessus demandent aux élèves de mettre en pratique nombre de leur "savoir-faire": réfléchir, discuter, prendre des notes, créer, s'imaginer, produire, argumenter, exprimer un avis etc.

L'objectif de ces activités est de répondre aux besoins de communication minimale pour focaliser la mise en place de la communication. Elles entraînent les élèves à réagir de façon spontanée, en des occasions plus ou moins insolites, à réagir immédiatement sans avoir toujours le temps de mesurer le "pour" ou le "contre".

Pour conclure, je veux mentionner que l'entraînement à l'expression orale vise aussi le développement, l'épanouissement personnel de l'élève et sa prise de confiance en soi-même.

Tatiana COJOCARU,
professeur de français,
Lycée Théorétique
«Ştefan cel Mare şi Sfânt»,
Taraclia, Căuşeni

Stimată redacție a ziarului „Făclia", vă scrie o cititoare fidelă, Galina Balan din comuna Lapușna, raionul Hâncești. În primul rând, țin să vă mulțumesc că existați, căci ne sunteți un mare ajutor și nu greșiți plasând pe prima pagină mottoul – Nu e neam fără meleag/ Nu-i păstor fără toiag/ Nu-i plugar fără de glie/ Pedagog fără „Făclie". Sunt deja al 4-lea an angajată ca profesor de geografie în Liceul Teoretic Lăpușna și, în acest răstimp, am avut predat lecții de geografie elevilor din clasele a V-a – a XI-a. Chiar dacă sunt considerată încă „tânăr specialist", aș putea spune că anume cadrele didactice tinere îi înțeleg mai bine pe elevi.

Elevii de astăzi „luptă" pentru note și se consideră învingători cei care au „9" și „10". Am observat că le plac foarte mult metodele netradiționale de evaluare a rezultatelor școlare și se încadrează cu deosebit interes în practicarea acestora. Aș recomanda spre utilizare tuturor cadrelor didactice metoda Portofoliului. În aplicarea acestei metode este foarte importantă evaluarea sistematică a materialelor acumulate de elevi și prezentarea lor la lecții (sau individual), susținerea morală a elevilor, dirijarea corectă din partea profesorului. În rezultat, prin această metodă se obțin succese foarte mari.

PORTOFOLIUL – o metodă ce-i captivează pe elevi

Portofoliul este o metodă de evaluare care încurajează elevii în exprimarea personală, îi determină să se angajeze plenar în activitate, îi motivează să realizeze lucrări care să-i reprezinte. Elevii se implică direct în actul evaluării, ceea ce-i determină să fie mai interesați de rezultate, această metodă dezvoltându-le capacitatea de autoevaluare.

Portofoliul poate fi practicat atât pentru evaluarea unei anumite competențe, cât și a mai multor capacități și abilități ale elevilor. Acesta poate include materiale atât pentru o clasă, cât și pentru un capitol sau o temă.

Un portofoliu model la geografie ar conține următoarele materiale:

1. eseuri;
2. creații proprii ale elevilor:

a) poezii alcătuite de elevi;

Exemplu:

Africa e cea mai caldă, de pe Globul Pământesc,
Fluviul cel mai lung aici e, stai pe hartă să-l găsesc!
Rasa de pigmei posedă, adică de oameni mici,
Iar și meridian 0, și ecuator, întâlnim numai aici.
Chiar deșertul cel mai mare, de toți Sahara numit,
Aici iarăși se găsește. Vezi câte ți-am povestit!

(Gheorghe Moraru, clasa a VII-a „A")

b) ghicitori, proverbe și zicători;

Exemplu:

Adâncituri închise, naturale,
Relicte sau glaciare,
Nume au un șir, cum sunt: Aral,
Titicaca, Eri sau Baikal...
Dacă știi geografie, bine,
Ia să-mi spui care-i al lor nume? (Lacurile)

(Anastasia Panainte, clasa a VI-a „A")

c) „telegrame" din diferite orice colțișor al Pământului, alcătuite de elevi după studierea temei;

d) povești (cu o bază științifică adecvată) despre natura unor locuri concrete de pe Pământ;

e) „scrisori" de pe locurile „cercetate" la lecțiile precedente cu mici desene reprezentative, demonstrate la momentul necesar. O cerință față de astfel de scrisori este ca conținutul lor să reflecte planul studierii temei la lecțiile precedente;

e) Rapoarte despre participarea fiecărui elev în expediția efectuată și calitatea realizării sarcinii înaintate în fața lui.

3. Desene, scheme și diagrame alcătuite de elevi pe baza analizei textelor, a datelor statistice, fiind însoțite cu scurte comentarii.

4. Fotografii acumulate sau făcute de elevi referitor la componenții naturali, obiectele social-economice din cadrul expedițiilor efectuate, despre ședințele cercului geografic (aranjate în albume, postere sau separate cu scurte comentarii)

5. Hărți-contur completate de elevi, hărți topografice, planuri ale terenului cu comentariile necesare.

6. Rezultatele investigațiilor efectuate de elevi (calendarul vremii pentru o anumită perioadă , interviuri făcute de elev, cu persoane reale, sondaje sociologice efectuate în instituția sa de învățământ etc.).

7. Caietele de activitatea independentă a elevului.

8. Testele de evaluare alcătuite de profesor pentru un elev, un grup de elevi sau toată clasa.

9. Informații despre activitatea extrașcolară a elevilor (concursuri pe obiecte la diferite nivele, expediții în localitatea natală, ședințe ale cercurilor geografice, conferințe științifice, editarea ziarelor școlare etc.).

Galina BALAN,
Liceul Teoretic Lăpușna,
Hâncești

It's a blessing to work with little ones

From the day that I decided I wanted to become an English teacher nearly thirty years ago until this day, I cannot imagine myself performing a more satisfying job. I have taught students of all ages – from kindergarten to fifty-year-old professionals who want to expand their knowledge. However, one eye-opening realization that I had is that establishing the right basis and the correct work ethic is the most important building block in the process of teaching a foreign language. I have been teaching only beginners since I joined the faculty of the "Prometeu-Prim" Lyceum several years ago, and must note that so far this has been the most arduous, yet the most rewarding part of my career.

A lot of my colleagues have a difficult time working with young ones. They enjoy having intellectual debates and conversations with more mature students; first-graders are too restless, too impatient, and too demanding for them. I must agree – young students have an enormous amount of energy and oftentimes it is difficult to contain it and direct it into productive activities. They literally never sit still! I, however, see it as a challenge and think of many creative ways to grab their attention and focus it on my lessons. I have been blessed with the ability to think in their terms and to make learning fun and interesting for them, and consequently I never have classes where students are bored or being unruly. We sing, dance, play games together, and yet we never deviate from our main goal – to learn English. To my surprise, they never get tired of participating in all the activities that I assign to them. So the main lesson I learned from my experience in teaching young children is that their endless energy and curiosity can be successfully harvested and used to instill tremendous amounts of knowledge in their little minds. At "Prometeu-Prim" I have been fortunate to enjoy a class atmosphere where there is never fear, shyness, and hesitation. Students always ask questions, demand explanations, and make every class as interactive as possible. Even though they are young, they clearly understand the importance of learning English and the great benefits it will offer them in the future. As for me, I realize what a great responsibility is placed on my shoulders when I am their first introduction to this wonderful language; I must do everything to make it a positive experience and to cultivate a strong basis in grammar, vocabulary, reading, and speaking. It is a lot of pressure, but I genuinely enjoy it, especially when I am able to see the fruit of my hard work: I have many students who went on to win places in Olympiads, to study in foreign countries, and to become successful members of our society. The joy of seeing them grow is extraordinary; this is the reason why I am so passionate about my career as an English teacher.

Livia BALEA,
profesoară de limba engleză,
grad didactic I,
Liceul «Prometeu-Prim",
Chișinău

Интегрированное обучение видам речевой деятельности

на уроках русского языка в первом классе

В 2012-2013 учебном году учащиеся первых классов будут заниматься по обновленному букварю «*Радуга*». В содержание и технологию обучения языку (как родному) внесены существенные изменения в соответствии с функционированием модернизированного куррикулума и высказанными пожеланиями учителей, принявших участие в тестировании в 2010-2011 учебном году. [1]

Основное изменение заключается в том, что в учебнике по литературному чтению и грамматике разработано содержание на весь учебный год (не только на этап «*Обучение грамоте*»).

I. Добукварный период «*Встреча первая со школой*»[2] – с. 3-28.

II. Букварный период «*Буква за буквой*» – с. 29-76.

III. Послебукварный период «*Народная мудрость гласит...*» – с. 77-82.

IV. Интегрированное обучение русскому языку «*Открываем тайны русского языка*» (II полугодие) с. 83-142.

В первом классе традиционно принято грамматический курс «Русский язык» представлять отдельным учебником:

Г.Д. Дрозд, В.Ф. Плешка. «*Родное слово*». Русский язык. Кишинэу.

Т.Г. Рамзаева. Русский язык/ Учебник для 1 класса четырёхлетней начальной школы. М. 2003.

Л.Ф. Климанова, С.Г. Макеева / Академический школьный учебник. Русский язык. М. 2007 и др.

В едином учебнике «*Радуга*» на этапе интегрированного обучения видам речевой деятельности (слушание, говорение, чтение и письмо) разработаны два его компонента:

• *речевой компонент* представлен литературными произведениями и коммуникативными заданиями к ним;

• *языковой компонент* включает в себя элементарные сведения о грамматических закономерностях и явлениях русского языка.

В интегрированном обучении грамматика разработана как *средство развития речевой компетенции у обучаемых,* которое выполняет основную функцию – оформление высказываемого содержания адекватными языковыми средствами.

Согласно литературно-речевой тематике куррикулума авторы обновили *коммуникативную основу* учебника и разработали новые блоки:

1. «*Здравствуй, гостья-зима!*» (с. 96-101).
2. «*Дружба всюду с нами рядом*» (с. 104-109).
3. «*Весна идет!*» (с. 128-131).
4. «*Вот и лето пришло!*» (с. 132-139).
5. Повторение изученного материала за год (с. 140-142).

Научная концепция интегрированного обучения, реализованная в букваре, нацелена на формирование *коммуникативной компетенции* у младших школьников средствами развития у них речевых и языковых способностей. Изучение языка первоклассниками на основе психолингвистического принципа *от речи – к языку* определило *приоритетную функцию литературного произведения как главного компонента этого типа обучения*. На материале художественных произведений организуется *«научение речевой деятельности»* (психолингвист И. А. Зимняя):

• развитие устной и письменной речи;

• выработка навыков чтения как вида речи;

• формирование читательской деятельности у первоклассников;

• изучение элементарных языковых явлений и закономерностей.

Учебный материал при интегрированном обучении разработан в форме блоков, в которых органично сочетаются речевой и языковой компоненты.

Соотносительно с рекомендациями куррикулума в учебнике предложены новые грамматические темы:

1. *Звуки и буквы. Гласные звуки. Обозначение их буквами* (с. 97-101).

2. *Звонкие и глухие согласные звуки. Твёрдые и мягкие согласные звуки* (с. 104-109).

3. *Слово. Слог. Перенос слов. Ударение* (с. 110-115).

В процессе редактирования учебника авторы детально изучили представленный учителями анализ букваря и сделали вывод: специалисты начальной школы глубоко осмыслили и приняли научную концепцию интегрированного обучения, основывающуюся на *коммуникативно–деятельностном подходе к изучению языков* (см. труды: Ж. Пиаже, А.Н. Леонтьева, Д.Б. Эльконина, А.А. Леонтьева, И. А. Зимней и др.). В действующем учебнике эта концепция реализована с помощью видов речевой деятельности (см.: условные обозначения, с. 143).

Учитывая мнения и пожелания специалистов, в учебнике осуществлены определённые структурные изменения и усовершенствована технология обучения языку (как родному).

I. Добукварный период

В новой редакции учебника на одной странице совмещены иллюстративный и текстовой материал, который предназначен для развития навыков слушания, заучивания отрывков наизусть и развития неподготовленной речи.

В блоке «*Мир вокруг меня*» (с. 8-11) разработан учебный материал, стимулирующий формирование коммуникативно-ценностной ориентации по гражданскому воспитанию обучаемых, а также для освоения ими ценностей экологической направленности (с. 8-9). В рубрике «*Это интересно знать!*» первоклассники познакомятся с «Красной книгой Молдовы» (с. 24).

II. Букварный период

Существенные изменения внесены в раздел «*Буква за буквой*». Так, по аспекту *обучение чтению как виду речевой деятельности* введены дополнительные структурные элементы:

• буквосочетания, необходимые для выработки навыков слогослияния,

• новые лексические единицы, предназначенные для слогового чтения,[3]

• двустишия (четверостишия) для каждого изучаемого звука с целью заучивания наизусть,

• дополнительный текстовой материал, с помощью которого закрепляются навыки синтетического чтения (по Т.Г. Егорову).

В учебник введен новый структурный компонент «*Проверь себя!*», обеспечивающий контроль по развитию навыков чтения (с. 41, 47, 53 и др.). Учащимся предлагается лексический минимум для прочтения за одну минуту.

Каждый разворот учебника дополнен занимательным материалом: введены ребусы, кроссворды, «веселые» ошибки, «хитрые» вопросы и др. Это позволяет не только разнообразить виды деятельности, но и вызвать у обучаемых познавательнай интерес к предмету.

Внесены определенные коррективы по художественному оформлению и моделированию учебного материала на странице. Например, уменьшены некоторые рисунки, что позволило расширить «рабочую» площадь для дидактического материала (с. 37, 39, 41 и др.). Увеличено количество сюжетных статичных и динамичных иллюстраций, стимулирующих развитие неподготовленной речи (с. 30, 34, 35, 37 и др.), а также введена цветовая гамма для выделения структурных компонентов учебного материала.

III. Послебукварный период

В раздел «*Народная мудрость гласит...*» включены произведения из старинных букварей и книг для чтения (Л.Н. Толстой «*Новая азбука*», Д. Тихомиров, Е. Тихомирова «*Букварь для народных школ*»). Введённые басни «*Лгун*» и «*Правда всего дороже*» (с. 82) позволят расширить представления детей о жанровом разнообразии текстов.

Послебукварный период приобретает особую значимость в *литературном развитии учеников*: на пропедевтическом уровне они приобретают навыки *воспроизведения* речевого образца с опорой на иллюстрации и ключевые слова. Впервые вводится компонент, стимулирующий самостоятельное осмысление учениками содержания художественного произведения – коммуникативные задачи, пословицы, соотносящиеся с основной мыслью речевого целого (см.: символы на странице 143). Целесообразно организовать на уроке сопоставление заглавия текста с данными пословицами.

(*В заглавии каждого текста выражена тема.*

Опорный вопрос:

- О чем рассказывается в тексте?.

В содержании пословицы отражена идея речевого произведения.

Опорный вопрос:

- Чему учит эта пословица?).

Подготовительную работу по элементарному анализу литературного произведения желательно завершать *контрольным списыванием ключевых слов и пословиц* с подчеркиванием выделенных в учебнике орфограмм.

IV. Интегрированное обучение

Раздел «*Открываем тайны русского языка*» фактически разработан заново. В нём представлены пять новых литературно-речевых блоков с соответствующими грамматическими темами.

В рече-языковые блоки «*Что за прелесть эти сказки!*» и «*Жизнь дана на добрые дела*» введены элементарные сведения *о речевой категории - текст:*

а) основные признаки текстового образования: *смысловая связь между коммуникативными единицами, наличие композиционных элементов в речевом целом – зачин,основная (средняя) часть, концовка* (с. 88-89);

б) семантические компоненты текста – *тема, основная мысль, заглавие* (с. 123-127).

На основе иллюстрации сказки «*Репка*» и деформированного текста учащиеся должны восстановить его смысловую целостность (с. 88). Выполненные учениками *речевые действия* станут опорой для понимания главного признака текста – *в тексте предложения связаны по смыслу.*

С помощью правила-инструкции первоклассники научатся различать группы предложений, связанных по смыслу, и группы коммуникативных единиц, не связанных семантической целостностью. При выполнении задания 3 (с. 88) первоклассники ещё раз пронаблюдают смысловую связь между предложениями с помощью *сопоставления* данных вариантов заглавий. При обсуждении ответов на вопросы учитель должен добиваться от учеников элементарного обоснования своего мнения. Это практическое речемыслительное действие поможет обучаемым проникнуть в смысловой план текста.

На усвоение главных признаков художественного произведения направлены следующие типы заданий:

1. Определи, это отдельные предложения или текст. Запиши предложения так, чтобы получился текст (с. 114 (2); 124 (2); 127 (3); 129 (2); 133 (2) и др.).

2. Как можно по-другому озаглавить текст? (с. 66 (3); 88 (3); 116 (2); 135 (1) и др.).

3. Озаглавь текст одной из данных пословиц (с. 112 (1); 112 (1); 125 (1) и др.).

4. Сравни содержание сказки с данным планом. Перескажи текст по плану (с. 124 (1); 127 (2) и др.).

Опыт работы учителей показал, что усвоение текстовых категорий *тема, основная мысль и заглавие* требует предварительной практической подготовки детей. (С этой целью блок «*Жизнь дана на добрые дела*» был перенесен на конец учебного года).

В процессе чтения художественных произведений ученики приобретают умения вычленять главные по смыслу предложения, с помощью опорных вопросов определять тему, основную мысль и озаглавливать речевые целые. На основе обобщения этих практических действий они усваивают соответствующие литературные категории (с. 122-127).

Большое внимание в учебнике уделено упрочению графических навыков (с. 86, 88 и др.) и формированию первичных умений письма как вида речи. Процесс становления орфографических навыков осуществляется во взаимодействии всех видов памяти (слуховой, зрительной и моторной). С целью выработки умений правильного произношения лексем при чтении в букварный период вводится рубрика «*Сравни звук и букву!*» (с. 32, 49, 51 и др.). Практическое сопоставление фонемы с графемой способствует не только выработке навыков правильного чтения, но и «введению в языковое сознание обучаемых зрительного образа слова» (Н.И. Жинкин). На этапе интегрированного обучения при усвоении орфографических явлений целесообразно вернуться к этим сопоставлениям («*Повтори произношение гласного звука [о], произношение звонких согласных в конце слова*, с. 109 и др.). Для закрепления практических навыков предложены задания: с. 96 (1); 97 (2); 107 (2, 3); 109 (4); 115 (7) и др.

В первом классе *на практическом уровне* с помощью правила - инструкции ученики усваивают орфоэпические и орфографические закономерности:

• произношение безударных гласных и их правописание,

• произношение звонких согласных в конце слова и их написание,

• произношение гласных после шипящих и их обозначение на письме.

Обучение орфографическому письму – процесс сложный и длительный. Учитывая взаимодействие орфоэпии и орфографии, авторы системно представили виды письменных работ первого цикла: Б У К В А – З В У К – Б У К В А.

К этим видам работ относятся:

• зрительный словарный диктант,

• простое списывание с проговариванием по слогам и орфографическим произношением,

• письмо по памяти (самодиктант) и др.

При их выполнении целесообразно ввести правило – инструкцию:

«*Вижу – произношу – проверяю – пишу!*»

Вышеназванные обучающие виды письменных работ создают оптимальные условия для предупреждения ошибок и развития орфографической зоркости у первоклассников. Главное психолингвистическое требование при письме – *формировать первичную правильную ассоциативную связь между рецепторами, т.е. необходимо добиваться от учеников правильного написания слова.* При этом особое внимание уделяется развитию *зрительной памяти* у детей, созданию визуального образа слова с помощью выделения цветом трудных для написания букв.

К второму циклу обучающих видов работ З В У К – Б У К В А относятся:

• осложнённое списывание со вставкой пропущенных букв,

• комментированное письмо с орфоэпическим произношением,

• письмо по памяти с проговариванием по слогам,

• разные виды слуховых диктантов и др.

В процессе обучения письму необходимо формировать у обучаемых новый алгоритм действий: «*Произношу – проверяю – пишу!*» (с. 142).

Для поэтапного формирования правописных навыков особое значение приобретает система заданий, разработанных на страницах 68, 109, 141 (см.: «*Учись грамотно писать!*»). В презентации орфографических операций практически реализуется алгоритм действия, которым должны овладеть обучаемые:

• произнеси слово,

• сравни произношение и написание выделенных букв,

• проверь их написание с помощью проверочных слов (на первом этапе эти лексемы даны в рубрике «Д л я с п р а в о к»),

• правильно пиши слова, подчеркни вставленные буквы.

В новом варианте разработан грамматический материал для практического усвоения элементарных морфологических и синтаксических явлений. Так, в задании «Да - нет» (с. 9) ученики должны соотнести слова-рисунки с вопросами *кто? что?* и запомнить условное обозначение слов, отвечающих на эти вопросы. Далее по опорным вопросам *какой? какая? какое?* они составят словосочетания (для учащихся рекомендуется термин *сочетание слов*). Одновременно следует обратить внимание на условное обозначение этих слов (с. 15). В изучаемом речевом блоке первоклассники познакомятся и со схемами предложений (с. 16, 19, 20 и др.).

Составление синтаксических единиц на основе данных моделей представляет собой сложный речемыслительный процесс, поэтому вводить эти языковые действия в классах с невысоким уровнем речевого развития следует поэтапно. На первом этапе дети анализируют иллюстрации и отвечают на вопросы по содержанию картинок. На втором этапе они должны уже самостоятельно составлять предложения по данной модели. Игнорировать предложенные виды схем (а) | __ __ _. б)__ -__ -__ . - не желательно. Эти схемы выполняют особые функции: стимулируют речевое развитие обучаемых и формируют у них абстрактное мышление.

На последующем этапе практического изучения морфологических категорий вводятся термины-толкования: *слова-названия предметов, слова-названия признаков предметов, слова-названия действий* (с. 117-121). На заключительном этапе интегрированного обучения предлагаются схемы в виде вопросов, которые выделены соответствующими цветами (с. 119 (5); 121 (3); 130 (3); 135 (4) и др.).

Необходимо отметить, что изучение морфологических категорий на синтаксической основе обеспечивает *интегрированный подход к овладению связной речью*, расширяет элементарные представления о грамматических явлениях на всех его лингвистических уровнях.

Учебный материал по осуществлению межпредметных связей (горизонтальная интеграция), развитию познавательно–ценностных способностей у первоклассников представлен рубриками «*Это интересно знать!*» (с. 24, 131, 133 и др.), «*Знаешь ли ты...*» (с. 27, 62, 83 и др.), «*Так ли!*» (с. 67, 127, 132 и др.), «*Да-нет*» (с. 9, 54, 70 и др.), «*Ежели вы вежливы*» (с. 10, 85, 93 и др.).

Предложенные в букваре «*Радуга*» интеллектуальный, коммуникативный, нравственный, эстетический потенциалы, знания и ценностные ориентиры в социальной и природной действительности, коммуникативная направленность при обучении русскому языку и литературному чтению - все это является основой целостного учебно- воспитательного процесса в начальной школе.

Примечание:

1. Научная концепция интегрированного обучения русскому языку и литературе в первом классе реализуется и в новых компонентах комплекта «*Радуга*»:

- Пропись (Рассказова Т.В.).

- Книга для чтения «*Росинка*» (Рассказова Т.В., II, III классы).

- Тетрадь по русскому языку (Рассказова Т.В.).

Евгения НОВАК,
доктор педагогики, доцент,
IȘE

[1] В тестировании учебника приняли участие 119 учителей из 65 школ, гимназий и лицеев республики.

[2] В названии этапов обучения русскому языку в первом классе авторы придерживаются концепции психологов Д.Б. Эльконина, В.В. Репкина и др.; ученых-методистов М.Р. Львова, В.Г. Горецкого, Т.Г. Рамзаевой, Л.Ф. Климановой, Н.В. Нечаевой и др.

[3] Дополнительный материал для автоматизации навыков беглого чтения учитель сможет использовать таблицы в пособии Е.Н о в а к. Русский язык /I класс / Книга для учителя. С. 61-74.

Технологии воспитания межкультурной толерантности

Какие конкретные шаги необходимо предпринять, чтобы воспитать толерантную личность?

По нашему глубокому убеждению, прежде всего – изменить отношение взрослого общества к детству. Очень важная проблема – педагог и его роль в воспитании толерантной личности. Трудно представить, что учитель, нетерпимый к другим, сможет вызвать у школьника толерантное отношение к другим людям, другим культурам. В нашем лицее с педагогами, классными руководителями проводятся конференции, «круглые столы», семинары, педсоветы, тренинги, которые не только направлены на формирование толерантного отношения педагогов к детям, но и обучают педагогов тем конкретным шагам, которые им необходимо предпринять, чтобы воспитать толерантную личность. Например, «круглый стол» «Толерантный человек: как его воспитать?», теоретический семинар «Способы воспитания толерантной личности», конференция «Права человека начинаются с прав детей», психолого-педагогический семинар «Система работы классного руководителя по социальной защите своих воспитанников от неблагоприятных воздействий окружающей среды», психологические тренинги «Коммуникативные умения педагога», «Саморегуляция эмоциональных состояний в деятельности педагога», семинар-практикум «Воспитание толерантности у учащихся через изучение юридических документов о правах ребёнка».

В процессе воспитания межкультурной толерантности у детей необходимо в первую очередь преодолеть такие барьеры, как отсутствие у воспитанников устойчивых традиций свободы, плюрализма, уважения прав и свобод других и характерные для подростков эгоцентричные установки сознания. С этой целью проводятся учебные и игровые занятия, на которых используются преимущественно интерактивные методы – ролевые игры, дискуссии, тренинги, групповая работа. Такие занятия предполагают создание условий для ориентации детей на неприятие насилия, справедливость, законность, т.е. нравственных основ поведения в обществе. У этих занятий есть и другие цели: развитие у школьников критического мышления, навыков учебной самоорганизации, групповой работы, умения вести диалог и аргументировать свою точку зрения, продуктивно оппонировать и адекватно, по достоинству оценивать иные позиции. Этим закладывается основа для воспитания толерантного гражданина. Продуктивно и весьма интересно прошли для ребят такие учебные и игровые занятия, как «Право быть не таким, как все», «Презентация субкультур», этическая беседа с элементами дискуссии «Искусство быть другим», психологический тренинг «Искусство взаимопонимания и разрешения конфликтов», «круглый стол» «Мы обозначены единым словом – Человек», беседа с элементами диспута «Культура общения», практикум по культуре общения «Конфликты и их источники», час общения «Будьте добрыми и человечными», КВН «Через сказку заглянуть в жизнь другого народа», КВН «Да здравствует дружба!», цикл классных часов по культуре толерантности.

Мы большое внимание уделяем проведению общелицейских воспитательных мероприятий, коллективных творческих дел, которые позволяют «приглушить» эгоцентрическую направленность, проявить альтруизм, сопереживание, терпимость, взаимопонимание, взаимопомощь. Прежде всего, это мероприятия о культуре разных народов, в том числе своего, о межкультурных связях. Например, «Золотая осень», праздник встречи весны «Мэрцишор», проводы зимы «Гуляем Масленицу», конкурс познавательно-развлекательных программ «И мелькают города и страны», конкурс детских развлекательных программ «Дадим шар земной детям», конкурс «Фабрика звёзд», городской фестиваль-конкурс фольклорных представлений «Зимние традиции и обычаи русского народа», городской фестиваль детского творчества «Веснянки», литературно-музыкальная композиция на основе фольклора русского, украинского и молдавского народов «Посиделки у Семёновны» и многие другие.

Ярко выраженную этнофольклорную направленность имеют украинская фольклорная группа «Барвінок», румынская фольклорная группа «Plai», русская фольклорная группа «Славянская ярмарка», ансамбль эстрадного танца «Конфетти», вокальная студия «РИОС», работающие в системе дополнительного образования лицея, в которых большое внимание уделяется изучению видов народного искусства. Ведь народное творчество является почвой и источником каждой национальной культуры: здесь её начало, здесь её корни. Откуда мы? Кто мы? Куда мы идём? Как трудно ответить и как интересно понять и узнать!

Неоценимую роль в воспитании культуры толерантности играет, на наш взгляд, участие ученического и педагогического коллективов лицея в акциях милосердия: помощь детям-сиротам и детям инвалидам, детям из малообеспеченных семей, обучающимся в лицее, детям-сиротам детского дома с. Валя Норокулуй, учащимся гимназии с. Хыртоп Теленештского района, помощь детям-сиротам детского дома и интерната с. Попенки Рыбницкого района, помощь детям, пострадавшим от наводнения, лицея «Чезар Раду» с. Леушены. Здесь на второй план отходят культурные стереотипы и ярче проявляются человеческие качества, что для подростка гораздо важнее, чем этническая или религиозная принадлежность.

Вряд ли можно говорить, что в результате усилий педагогов у подростков быстро сформируется толерантная позиция. Ведь любая жизненная позиция требует значительного времени, необходимого жизненного опыта. Но ждать некогда. Лицей живёт и действует сегодня и сейчас. Это тот же родительский дом, но только с большими возможностями, большим выбором. В нём так же уютно каждому, как в семье, каждого любят, уважают, ценят, независимо от успехов в учёбе, за то, что он – человек. Это мастерская, где дети воспитываются, осваивая духовные богатства народной культуры, народных традиций и нравственности; это укоренение ребёнка в том лучшем, что накоплено разными народами, это поиск смысла и новых форм жизни, идеала добра, любви, правды и красоты.

Людмила РАФИЕВА,
преподаватель истории
I дидактической степени,
заместитель директора
по воспитательной работе
лицея им. Петру Мовилэ,
Кишинев

Юлия ЧЕРНЕЙ,
преподаватель
русского языка
высшей
дидактической
степени,
Гимназия с. Дрокия
Дрокиевского района

Игровые задания

на уроках русского языка в молдавской школе

Одной из основных составляющих коммуникативной компетенции является речевая компетенция, которая направлена на приобретение учащимися способности воспринимать, воспроизводить и продуцировать коммуникативные единицы определенного коммуникативного содержания. Овладению устной коммуникацией на русском языке в рамках речевых тем и ситуаций общения, предусмотренных предметным куррикулумом, способствует в значительной степени использование игровых заданий в учебном процессе. Методическая значимость игры заключается в том, что она позволяет включить учащегося в занятие не частично и не формально, а даёт ему возможность проявить лучшие личностные качества, создаёт атмосферу свободного общения в классе. Включаясь в игру, учащийся получает от занятия удовольствие, т.е. игра стимулирует (даже самого слабого ученика) к участию в занятии. Особенно ценно использование игровых заданий в условиях сельской школы, где отсутствует языковая среда.

В практике обучения языкам, в том числе и неродным, используются различные типы учебных игр. С точки зрения специфики формирования речевой компетенции учащихся наиболее эффективным, как показывает опыт, является использование ролевых игр, игр-дискуссий и игр смешанного типа – ролевых игр с элементами дискуссии.

Ролевые игры представляют собой ряд проблемных задач. Включаясь в ролевую игру, учащийся обязан решить проблемную задачу и правильно проиграть свою социальную роль.

При использовании игры-дискуссии учитель, ставя общую проблему, вызывающую интерес учащихся, побуждает их к развернутым высказываниям, в которых они выражают и аргументируют свою точку зрения.

Проведение учебных игр требует от учителя тщательной подготовки. Прежде всего, определения и введения языкового и коммуникативного материала, необходимого для выполнения игрового задания. Перед началом игры учащиеся должны знать или иметь перед собой списки слов и выражений, проблемный информационный материал, ориентирующий в игровой проблеме, и реквизит, т.е. реальные или условные предметы, над которыми совершаются игровые действия.

Речевые темы, элементы конструирования речевой деятельности, а также виды учебной деятельности, предусмотренные предметным куррикулумом, создают широкие возможности для использования игровых заданий в учебном процессе. При этом следует отметить, что в учебниках по русскому языку для VI и VII классов представлены интересные игровые задания различных типов. Учителю необходимо методически правильно использовать их на уроках с учётом уровня речевой подготовленности учащихся конкретного класса.

Примеры игровых заданий, использованных мной на уроках русского языка в VI-VII классах.

I. РОЛЕВАЯ ИГРА.

1) **Семейный альбом.** Речевая тема «Чему учит нас семья?», VI класс.

Задание.

а) К вам в гости пришел одноклассник. Покажите ему семейный альбом и попросите угадать, кто изображён на фотографиях.

б) Вы пришли в гости к однокласснику. Попробуйте угадать, кто из его родственников изображён на фотографиях из его семейного альбома, определите возраст этих людей, род их занятий и др.

2) **Познакомьтесь с нашей гимназией (лицеем).** Речевая тема «Школьные годы», VII класс.

Задание.

а) Вы - делегация учащихся из России (называется город), которая приехала к вам в гости по вашему приглашению. Сегодня у вас встреча с учителями гимназии. Расспросите их о том, что представляет учебное заведение, в котором они работают.

б) Вы - представители администрации гимназии. К вам прибыла делегация из России. Ответьте на вопросы коллег, познакомьте их с гимназией.

II. ИГРА-ДИСКУССИЯ. (Ролевая игра с элементами дискуссии).

1. Что будут носить в 2020 году? Речевая тема «О вкусах поспорим», VI класс.

Задание.

Мы - участники конференции «Мода 2020 года». Выскажите своё мнение о том, какой будет мода в 2020 году.

Подготовку к игре можно дать в качестве домашнего задания. Можно распределить темы основных докладов: «Одежда для дома», «Рабочая одежда», «Мода и национальная традиция». Для ведения конференции выбирается председатель, устанавливается регламент и т.п. Учащимся рекомендуется представить свои эскизы одежды.

2. Семья и школа. Речевая тема «Школьные годы», VII класс.

Задание.

а) Вы - члены редакции телепередачи «Для вас, родители». Вам нужно организовать «круглый стол» для обсуждения проблемы «Семья и школа». Продумайте, кого пригласить на передачу, какие вопросы предстоит обсудить?

3. Игра-дискуссия. Правильно ли мы питаемся? Речевая тема: «О вкусах поспорим», VI класс.

Задание.

Вы - группа экспертов-диетологов, которая должна разработать оптимальное меню для детей подросткового возраста. Предложите и аргументируйте свой вариант меню. Выслушайте и оцените предложения ваших коллег. В своих рекомендациях учитывайте примерное количество калорий, содержание в них витаминов, их вкусовые качества и т.п.

В заключение отметим, что использование игровых заданий вносит разнообразие в учебный процесс, способствует созданию языковой среды на уроке, расширяет и углубляет интерес к изучению языка и в конечном итоге повышает эффективность формирования у учащихся коммуникативной компетенции.

CLASA A III-A

Ion şi Doina Aldea-Teodorovici – două inimi gemene

Obiective:

Elevii vor fi capabili:

O_1 – să audieze şi să se pătrundă de frumuseţea muzicii compozitorului Ion Aldea-Teodorovici;

O_2 – să înţeleagă că fiecare om are o ţară pe care e dator s-o iubească;

O_3 – să manifeste mândrie şi respect pentru adevăratele valori ale neamului românesc: ţara, limba, tricolorul, credinţa şi conştiinţa naţională;

O_4 – să participe cu interes pe tot parcursul activităţii.

Scenariul activităţii (clasa a III-a):

Pe fundalul melodiei „Clopotele" de E.Grieg se recită poezia „De sărbători" de E. Rîşcan:

E timpul să ne-întoarcem noi acasă,
Că părinţii noştri au îmbătrânit.
E timpul să ne-ntoarcem azi la vatra
De unde ani în urmă am pornit.
E trist şi este greu de-atâta aşteptare,
Când stai cu ochii-ţintă înspre drum
Şi să tresari când cineva pe drum apare,
De parcă altă lume e acum.
Nu pot eu doar un lucru înţelege:
De ce la noi e greu, şi-i bine-n alte părţi?
De ce noi, oamenii, lăsăm străbuna vatră,
Să plângă de-atât amar şi de răsfăţ?

Învăţătoarea: Cum credeţi, de ce am început această activitate cu amintiri triste?

Un elev: Fiindcă ţara noastră este îndurerată şi părăsită de mulţi moldoveni.

Alt elev: Noi, astăzi, la această activitate, ne vom aminti de Ion şi Doina Aldea-Teodorovici, care sunt un simbol al neamului românesc.

Alt elev: Anul 2012 este declarat Anul Ion şi Doina Aldea-Teodorovici, fiindcă ei sunt adevăraţi eroi ai neamului românesc care, prin cântecul lor, ne-au făcut să ne simţim stăpâni la noi acasă, să vorbim dulcea limbă românească.

Învăţătoarea citeşte pe fundalul piesei „Reaprindeţi candela" (muz. Ion Aldea-Teodorovici, vers. G.Vieru):

Artiştii sunt acei ce cântă bucuriile, plâng necazurile unui neam, ale unui plai.
Era toamna... Ploaia ciobănească plângea pentru întreaga ţară. Ei s-au stins cum se sting ultimele frunze din copacii bătuţi de brumă la sfârşitul toamnei. Dar nu s-au stins pentru totdeauna, fiindcă acolo sus, în Ceruri, lumina lor va arde veşnic. Unde e compozitorul care mi-ar aşterne pe portativ durerea din suflet, unde e artista care ar interpreta cel mai bine cântecul sufletului românesc? Mă întreb zi de zi şi doar suspinul îmi şopteşte cât de frumos ar fi fost cântecul încă nenăscut şi neascultat de nimeni. Vedeam chipurile atât de frumoase ale Doinei şi al lui Ion Aldea-Teodorovici şi privirea mi-era înrourată de o lacrimă...

Acum din nou e toamnă şi arborii plâng cu lacrimi de frunze, acoperind obrajii pământului nevinovat, îndurerat de atâta nedreptate. Au trecut 20 de ani de când toamna a devenit mai tristă, de când am pierdut două inimi gemene.

Un elev: 30 octombrie 1992, la orele 2:30, în apropierea oraşului Urziceni, judeţul Ialomniţa, România, în urma unui tragic accident şi-au pierdut viaţa doi piloni ai cântecului românesc. Melodiile lor, ne-au chemat să ne unim sub acelaşi tricolor, să înţelegem ce înseamnă adevărata libertate, să fim patrioţi ai neamului românesc.

Un elev: Avem o ţară pe care suntem datori să o iubim, să punem umăr la umăr pentru a o transforma într-o floare rară. Peste ani de aroma acestei flori se vor bucura nepoţii şi strănepoţii noştri.

Alt elev: Suntem datori să respectăm porunca lui Ştefan cel Mare: „Să staţi strajă la hotare, să păziţi acest pământ!".

Alt elev: Câte a răbdat acest popor blajin, bun la suflet, cu credinţă în Dumnezeu, câte a îndurat acest picior de plai mioritic, pentru a-şi păstra tradiţiile şi obiceiurile lăsate de străbuni! Dar mai răbdă şi astăzi...

E trist să ai o ţară dezbinată,
E trist să ai în casa ta străini,
Iar fratele să-ţi stea rănit la poartă,
Ca un Hristos căzut între păgâni.
Suntem urmaşi ai Daciei creştine,
Uniţi în libertate pentru veci,
Se vor topi puhoaiele străine
Ca gheaţa din Sibiriile reci.

Alt elev: Ion şi Doina Aldea-Teodorovici – Două inimi gemene. Doina şi Ion – un cuget şi un gând, uniţi printr-o suflare, o tinereţe veşnică, simbol al dreptăţii pe acest pământ. Ion şi Doina – aleşii Celui de Sus, care vor trăi veşnic în inimile noastre.

Învăţătoarea: Am pierdut două flori, doi aştri, doi artişti... Timpul s-a oprit parcă în loc, e linişte profundă ...

Chitara lui a tăcut, de parcă strunele s-au rupt... Cine a fost Ion?

Un elev: Ion Aldea-Teodorovici s-a născut la 7 aprilie 1954 în oraşul Leova. Dragostea pentru muzică i-au cultivat-o părinţii. Tatăl lui a fost preot, mama – medic. În perioada sovietică tatăl său a fost nevoit să se retragă din biserică, păstrând credinţa în suflet. A devenit artist, căci avea o voce deosebită. Ion i-a urmat calea tatălui. De la vârsta de 5 ani a început să studieze vioara şi pianul. La numai 10 ani a rămas fără tată. Datorită străduinţei şi muncii asidue, Ion a ajuns să cunoască dulceaţa şi amarul succesului. A scris muzică simfonică, de cameră, pentru copii, pentru filme, pentru spectacole dramatice. A iubit viaţa, ţara, a iubit acest popor şi a luptat întotdeauna pentru libertate, pentru adevăr şi credinţă.

Învăţătoarea: Dar cine a fost Doina?

Alt elev: Născută la 15 noiembrie 1958 în oraşul Chişinău. Doina încă de la 6 ani participă la dublarea filmelor în româneşte la Studioul „Moldova-Film". A cutreierat lumea în lung şi-n lat, a mers în turnee ca solistă de muzică uşoară. Interpretând cântece cu un profund conţinut patriotic, ea a mobilizat mii de oameni în mişcarea de renaştere naţională.

Răsună melodia „Sfântă ni-i casa".

Învăţătoarea:

Atunci chiar şi cerul era trist,
Când porţile Raiului s-au deschis.
Şi două suflete mari de artist
Au trecut printre noi ca un vis.
Le-a întâmpinat, milostiv, Dumnezeu,
Cu florile cosmice şi cu plocon,
El era îngerul neamului meu,
Doina – mireasă şi mire – Ion.

Toţi se ridică în picioare, urmează un minut de reculegere.

Se interpretează piesa „Două flăcări s-au stins", muz. Daria Radu.

Ecaterina RUSU-RÎŞCAN, învăţătoare, laureata al Concursului Republican „Pedagogul Anului 2010", Liceul Teoretic „A.Mateevici", or.Căinari, Căuşeni

Universitatea de Stat din Tiraspol

anunţă concurs pentru suplinirea următoarelor posturi didactice vacante:

CATEDRA FIZICĂ TEORETICĂ ŞI EXPERIMENTALĂ
- ***Conferenţiar universitar – 1(unu)***

CATEDRA LIMBI MODERNE
- ***Lector superior universitar – 2(doi)***
- ***Lector universitar – 1(unu)***

CATEDRA ŞTIINŢE SOCIALE
- ***Conferenţiar universitar – 1(unu)***
- ***Lector superior universitar – 1(unu)***

CATEDRA BIOLOGIE VEGETALĂ
- ***- Lector superior universitar – 1(unu)***

CATEDRA GEOGRAFIE UMANĂ, REGIONALĂ ŞI TURISM
- ***Conferenţiar universitar – 2(doi)***
- ***Lector universitar – 2(doi)***

CATEDRA ITI
- ***Conferenţiar universitar – 1(unu)***
- ***Lector superior universitar – 2(doi)***

CATEDRA GEOMETRIE ŞI TOPOLOGIE
- ***Conferenţiar universitar – 1(unu)***

CATEDRA PEDAGOGIE ŞI EDUCAŢIE PREŞCOLARĂ
- ***Conferenţiar universitar – 2(doi)***

CATEDRA PEDAGOGIE ŞI PSIHOLOGIE GENERALĂ
- ***Lector superior universitar – 2(doi)***

Persoanele care doresc să participe la concurs, în termen de ***30 zile*** de la data publicării avizului, vor depune şi vor înregistra la serviciul personal al universităţii cererea de înscriere, la care se anexează: *fişa personală de evidenţă a cadrelor; copia carnetului de muncă; copii ale diplomei de licenţă, de magistru sau echivalente acestora; copii ale diplomei de doctor habilitat sau de doctor în ramura de ştiinţă corespunzătoare postului, ale diplomei de profesor universitar sau de conferenţiar universitar; copii ale certificatelor de absolvire a cursurilor de perfecţionare (a stagiilor), cu specificarea cursurilor urmate, a probelor de promovare şi a calificativului obţinut; lista lucrărilor ştiinţifice şi metodice publicate.*

Informaţii suplimentare la telefoanele 240084 şi 244085. Adresa UST: *mun. Chişinău, Str. Gh.Iablocichin 5.*

Şcoala Profesională nr.8, mun. Chişinău

ANUNŢĂ ÎNMATRICULAREA 2012-2013
LA SPECIALITĂŢILE:

„Cusător" de vestimente exterioare la comandă individuală cu abilităţi de croire
„Croitor" de vestimente uşoare şi exterioare

TERMENUL DE STUDII

✦ În bază de 9 clase:
3 ani – studii liceale, specialitatea *„Cusător - Croitor"* – comandă individuală (vestimente uşoare şi exterioare)
✦ În bază de 9, 11 clase şi liceu:
10 luni specialitatea *„Cusător"* (în industria confecţiilor)
10 luni specialitatea *„Croitor"* (confecţioner la comandă individuală) în baza studiilor de „Cusător"
Limba de studii: română şi rusă

PENTRU ÎNMATRICULARE SUNT NECESARE URMĂTOARELE ACTE:
- actul de studii (original)
- adeverinţa de naştere (copia)
- certificat medical (forma 086)
- certificat de la locul de trai
- 4 fotografii (3 x 4)

Elevii beneficiază de: bursă – 300 lei, hrană gratuită, cămin

Absolvenţilor li se oferă locuri de muncă

Cursuri în colaborare cu AOFM
6 luni – specialitatea „Cusător-Croitor"
4 luni – specialitatea „Cusătoreasă"
3 luni – specialitatea „Antreprenor"
2 luni – specialitatea „Cusătoreasă"
ţesături, piele şi marochinărie

Adresa: mun. Chişinău, str. George Coşbuc nr.5, tel.: 22-32-21; 22-33-15
E-mail: sp8_chisinau@yahoo.com; www.sp8chisinau.wordpress.com

Depunerea actelor: 28.06.12 - 25.08.12

Moda e trecătoare, iar stilul individual e veşnic

Vă aşteptăm la Şcoala Profesională nr.8 !!!!!

Universitatea Tehnică a Moldovei

anunţă concurs pentru suplinirea postului vacant:

CONFERENŢIAR UNIVERSITAR:

1. ***TEORIE ECONOMICĂ ŞI MARKETING - 1***;

La concurs pot participa persoane domiciliate în mun. Chişinău

Termenul concursului – o lună din ziua publicării anunţului.

Adresa noastră: mun. Chişinău, Bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt 168, tel. 23-53-44.

Opiniile exprimate în "Făclia" nu reflectă neapărat punctul de vedere al săptămânalului. De asemenea, redacţia nu poartă răspundere pentru conţinutul textelor publicitare. Manuscrisele nu se recenzează şi nu se restituie. Expediaţi materialele, pe cât e posibil, prin poşta electronică a redacţiei. Distribuit prin: ÎS Poşta Moldovei; SA Moldpresa; SRL "Pressinform Curier"; Agenţia Ediţii Periodice.

Înregistrat prin hotărîrea Camerei Înregistrări de Stat cu nr.10205262 din 17.07.1995. Fondator: echipa de creaţie. Tiraj lunar - 27000 ex. Comanda: 2124

Redactor-şef Tudor RUSU: tel. 23-37-91. Anticamera: tel. 23-42-24. Corespondent special Victoria POPOVICI: tel. 23-42-24
Secretar responsabil Adrian RUSU: tel. 23-41-24. Marketing Tatiana GRIŢENCO. Comentatori Elena VOROTNEAC, Valentina STOICA: tel. 23-40-17.
Stilizator Olga GALAMAGA: tel. 23-40-17. Contabilitate: tel. 23-42-24. E-mail: faclia@moldnet.md, ziarul_faclia@yahoo.com
Adresa redacţiei: MD 2012, Chişinău, str. Puşkin 22. Indice de abonament "Poşta Moldovei" - 21280. Tipărit la tipografia - PRAG-3.